

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2015

Správa

**o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti
maturitnej skúšky**

z ruského jazyka úroveň B1

Mgr. Veronika Pospíšilová, PhD.

Mgr. Zuzana Rusinková

Ing. Jana Kostolanská, PhD.

Bratislava 2015

Obsah

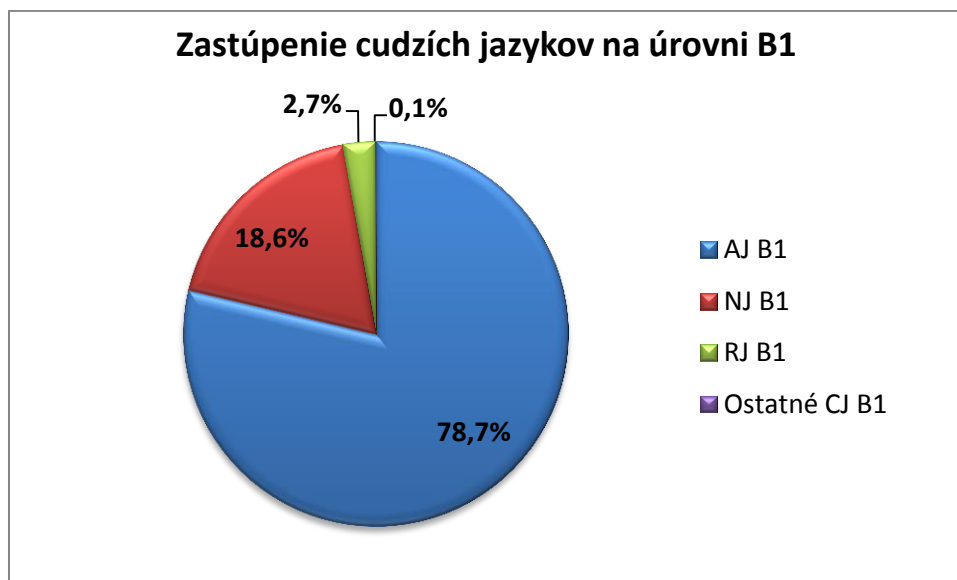
POUŽITÉ SKRATKY A POJMY	3
ÚVOD	4
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	7
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	11
Všeobecné výsledky	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy.....	12
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja	13
Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa	14
Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia	15
Rozdiely vo výsledkoch podľa známky	16
Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavnej skupiny odboru štúdia.....	16
Rozdiely vo výsledkoch podľa budúceho dosiahnutého vzdelania	18
Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %.....	19
Prepojenie úspešnosti v oboch častiach – EČ MS a PFIČ MS	20
Prepojenie úspešnosti a percentilu.....	20
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností	22
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z RJ ÚROVEŇ B1	25
Charakteristiky položiek.....	266
Obťažnosť položky.....	266
Citlivosť – diskriminačná sila položky	29
Distribúcia úspešnosti a citlivosť.....	30
Neriešenosť	30
Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu	30
4 ANALÝZA POLOŽIEK TESTU EČ MS Z RJ ÚROVEŇ B1	333
1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek.....	344
2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek	38
3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek	40
5 VYHODNOTENIE PFIČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	45
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE	488
LITERATÚRA	51

Použité skratky a pojmy

NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
MS	maturitná skúška
RJ	ruský jazyk
EČ	externá časť (maturitnej skúšky)
IČ	interná časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	písomná forma internej časti (maturitnej skúšky)
ÚFIČ	ústna forma internej časti (maturitnej skúšky)
SERR	Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky vydaný Radou Európy
SOŠ	stredná odborná škola
GYM	gymnázium
BA	Bratislavský (kraj)
BB	Banskobystrický (kraj)
KE	Košický (kraj)
NR	Nitriansky (kraj)
PO	Prešovský (kraj)
TN	Trenčiansky (kraj)
TT	Trnavský (kraj)
ZA	Žilinský (kraj)
P	percentuálny podiel žiakov
N	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
np	národný priemer
RJB1	označenie testu z ruského jazyka úroveň B1
Sig.	signifikancia, štatistická významnosť
P. Bis.	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre

Úvod

Dňa 18. marca 2015 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z ruského jazyka (RJ) úroveň B1. Test z RJ úroveň B1 riešilo 735 žiakov zo 102 stredných odborných škôl a konzervatórií, čo predstavovalo 2,7 % všetkých maturantov maturujúcich z cudzích jazykov na úrovni B1.

Obr. 1 Zastúpenie cudzích jazykov na MS 2015 – úroveň B1

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 46,4 %. Celkovo žiaci najlepšie zvládli časť počúvanie s porozumením (53,7 %), následne časť gramatika a lexika (49,1 %) a najnižšiu úspešnosť dosiahli v časti čítanie s porozumením (36,5 %). Úspešnosť viac ako 33 % v teste úrovne B1 nedosiahlo 161 žiakov, čo je 21,9 % maturantov z ruského jazyka na tejto úrovni.

Na základe platnej legislatívy všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2.

Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 319/2008 Z. z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka v znení neskorších predpisov, kedy mohla byť žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, uznaná náhrada MS z cudzieho jazyka, bola od 1. marca 2014 zrušená. Podľa prechodného ustanovenia k tejto úprave však mohol riaditeľ školy prijať žiadosť o náhradu MS z cudzieho jazyka do 28. februára 2014 a žiak si mohol ešte uplatniť jeho rozhodnutie v školskom roku 2014/2015.

Na základe vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov platí od školského roku 2012/2013 nasledovné hodnotenie úspešného zvládnutia maturitnej skúšky. Žiak

úspešne vykoná maturitnú skúšku z predmetu, ktorý má EČ MS a PFIČ MS, ak jeho hodnotenie z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky:

- a) nie je horšie ako stupeň prospechu 3 – dobrý a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov alebo v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov, alebo
- b) je stupeň prospechu 4 – dostatočný a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov a súčasne v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Cieľom EČ MS a PFIČ MS je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS). Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky žiakov z celého Slovenska. Cieľom našej správy je vyhodnotiť a zdokladovať korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa druhu škôl, podľa krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky. Tieto interpretácie sú doplnené o rozdiely vo výsledkoch podľa hlavnej skupiny odboru štúdia, podľa budúceho dosiahnutého vzdelania testovanými žiakmi. Uvádzame informácie o počte žiakov, ktorí v teste nedosiahli úspešnosť nad 33 % a poskytujeme prepojenie úspešností v oboch častiach maturitnej skúšky, v EČ MS a PFIČ MS. V neposlednom rade poskytujeme prehľad prepojenia dosiahnutých percentuálnych úspešností a percentilu a charakterizujeme úspešnosť v jednotlivých častiach testu.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B1* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na vyhodnotenie kvality testu a odhalenie kritických položiek.

V štvrtej kapitole sa venujeme analýze vybraných položiek z jednotlivých častí testu. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov.

V piatej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B1 a prezentujeme jej výsledky v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých častiach podľa platných kritérií hodnotenia pre šk. rok 2014/2015.

V Závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, identifikujeme prípadné nedostatky v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov a v neposlednom rade podávame odporúčania do praxe.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania. Variant vyhodnoteného testu (9714) a *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk v sekcii Maturita 2015.

1 Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úroveň B1 trvá 100 minút a obsahuje 60 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá maturitný test úrovne B1 komunikačnej úrovni B1 *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* (SERR) vydaného Radou Európy a je určený maturantom stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z ruského jazyka a maturantom gymnázií, ktorí si ešte na základe prechodného ustanovenia uplatnili náhradu maturitnej skúšky z povinného cudzieho jazyka a zvolili si úroveň B1.

Test rešpektuje obsah zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

Obsah testu vychádza z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov pre úroveň B1* z roku 2012 (ŠPÚ, Bratislava 2012), schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s platnosťou od 01. 09. 2013, zverejnených na stránke Štátneho pedagogického ústavu <http://www.statpedu.sk/sk/Cielove-poziadavky-na-maturitne-skusky/Platne-od-sk-r-2013-2014.alej> a zodpovedá tiež cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov z roku 2008 (ŠPÚ, Bratislava 2008).

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v nižšie uvedených častiach testu. Test obsahuje úlohy s výberom odpovede (36) a úlohy s krátkou odpoveďou (24). Pokyny k úlohám sú vo vyučovacom jazyku (v slovenskom jazyku, pre školy s vyučovacím jazykom maďarským v maďarskom jazyku).

Test pozostáva z troch častí:

- *Počúvanie s porozumením,*
- *Gramatika a lexika,*
- *Čítanie s porozumením.*

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky (tri nahrávky rôznej dĺžky), sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli informáciám v hovorenom prejave v ruskom jazyku. V rámci tejto časti testu sa preveruje najmä: celkové porozumenie textu, porozumenie hlavnej myšlienke, podstatným informáciám, špecifickým a dôležitým detailom, porozumenie

a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov, rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na riešenie tejto časti testu majú žiaci približne 30 minút. Žiak si vypočuje každý text dvakrát. Na prečítanie každej úlohy má žiak dve minúty. Na dokončenie práce na úlohách v rámci jednej nahrávky má žiak 1 minútu (úroveň B1). Texty na počúvanie sú nahovorené hovoriacimi, pre ktorých je daný cudzí jazyk rodným jazykom a/alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2 SERR), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, výslovnosť majú zreteľnú a tempo reči primerané. V textoch nie sú slangové, špecifické a málo frekventované technické výrazy, nahrávka je bez sprievodných rušivých zvukov. Nahrávky zodpovedajú ústnemu jazykovému prejavu, tematicky sú blízke cieľovej skupine – programy so súčasnou problematikou, rozhlasové a televízne upútavky, správy, príbehy, spoločenský styk, inštrukcie, odkazy, reklamné texty, prednášky. Texty nahrávok teda obsahujú akékoľvek všeobecné témy, ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami a vzdelávacími štandardmi z ruského jazyka. V nahrávkach sú zastúpené texty monologického (napr. rozprávanie, rozhlasové správy) aj dialogického charakteru (dialógy, konverzácia viacerých účastníkov – rozhovor, diskusia, interview).

V rámci tejto časti testu majú žiaci riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priraďovanie či doplňovanie. Každá položka v rámci počúvania s porozumením má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. V tejto časti testu sa nehodnotia pravopisné chyby, ale zohľadňuje sa obsahová správnosť odpovede.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z dvoch textov, sa nachádza 10 úloh s výberom odpovede a 10 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaný čas na riešenie tejto časti testu je 25 minút. Texty obsahujú všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote (diskusie, polemické články, reportáže, opisy, rozprávania, príbehy, populárno-náučné texty a ich zdrojmi sú denníky, časopisy, beletria, reklamné texty, brožúry, internet, atď.), ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami z ruského jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty v tejto časti testu môžeme teda charakterizovať ako autentické, didakticky upravené pre danú úroveň alebo účelovo zostavené texty na primeranej úrovni náročnosti. Jazykové štruktúry a slovná zásoba v týchto textoch zodpovedajú danej úrovni (B1 SERR). Rozsah všetkých textov spolu pre úroveň B1 je približne 600 – 700 slov.

V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby v rozsahu cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka a ich správne použitie v kontexte. Cieľom je tiež preveriť, či je žiak schopný vhodne a správne doplniť do textu chýbajúce slovo, použiť

správnou gramatickú konštrukciu v kontexte, či už na základe výberu z viacerých možností, alebo prostredníctvom uplatnenia produktívneho ovládania gramatiky a lexiky v súlade s komunikačnou úrovňou B1. Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. Pri oprave sa vychádza z Kľúča správnych odpovedí. Pravopisné a gramatické chyby v tejto časti testu nie sú prípustné.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky rôznej dĺžky a náročnosti. Rozsah všetkých textov spolu je približne 900 – 1000 slov a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaná čas na riešenie tejto časti testu je 45 minút. Texty sú prevzaté z autentických materiálov, didakticky upravované pre úroveň B1. Texty nie sú zamerané len na problematiku každodenného života, ale využívané sú aj populárno-náučné texty, neobsahujú však odbornú vedeckú terminológiu (môže ísť o oznamy, opisy, rozhovory, súkromné aj úradné listy, inzeráty, ukážky zo súčasnej literatúry, novinové články, články z časopisov, kde zdrojom sú prevažne letáky, brožúrky, príručky, noviny, časopisy, internet a beletria). Témy vyberané do textov sú v súlade s cieľovými požiadavkami daného cudzieho jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty neobsahujú slangové výrazy a dialektizmy, texty však obsahujú aj určité percento neznámej slovnej zásoby (overenie, či žiak dokáže odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu). Texty môžu byť doplnené vizuálnym materiálom (diagramy, tabuľky, obrázky). Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov.

Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, úlohy na určenie správnosti alebo nesprávosti výpovede, či úlohy zamerané na priradovanie, ktoré si vyžadujú okrem iného aj prácu s logickou štruktúrou textu. Cieľom je teda preveriť schopnosť žiaka presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, porozumieť im a získať z nich informácie potrebné na splnenie úloh. Preveruje sa globálne porozumenie, selektívne porozumenie, detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie logickej štruktúry textu, rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Pre účely EČ MS z ruského jazyka úroveň B1 boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Žiaci svoje odpovede nepíšu priamo do testových zošitov, ale do samoprepisovacích odpoveďových hárkov (OH). Kópie OH overí žiak podpisom, originály podpíšu po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované v školách.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou vykonávajú hodnotitelia pod externým dozorom podľa *Kľúča správnych odpovedí* a centrálne vypracovaných pokynov na hodnotenie. Originály všetkých druhov OH sú následne zaslané na centrálnu spracovanie, potom skenované a automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v SPSS softvéri.

2 Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Všeobecné výsledky

Štatistické hodnoty v tabuľke 1 reprezentujú psychometrické charakteristiky testu, ktoré nám dávajú podklad k interpretácii vlastností testu.

Úspešnosť žiaka v časti testu je definovaná ako percentuálny podiel bodov za položky príslušnej časti testu, na ktoré žiak odpovedal správne z celkového počtu bodov, ktoré mohol v tejto časti testu získať. Celková úspešnosť sa počíta ako aritmetický priemer úspešností jednotlivých častí testu. Hodnota *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a hodnota *Minimum* minimálnu hodnotu úspešnosti, teda najnižší počet percent, ktorý dosiahol niektorý z testovaných žiakov. V teste EČ MS 2015 z ruského jazyka bolo dosiahnuté maximum 98,3 % (dosiahol ho 1 žiak) a minimum 10,0 % (1 žiak).

Aritmetický priemer úspešností všetkých žiakov riešiacich test tvorí tzv. národný priemer (np). Priemerná úspešnosť dosiahnutá v teste z ruského jazyka úroveň B1 bola **46,4 %**.

Štandardná odchýlka (15,5) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, zjednodušene je to priemer nameraných odchýlok od aritmetického priemeru.

Štandardná chyba priemernej úspešnosti určuje presnosť vypočítania priemernej úspešnosti. Čím je hodnota *štandardnej chyby priemernej úspešnosti* menšia, tým presnejšie charakterizuje priemer testovaných populáciu. V teste EČ MS 2015 z ruského jazyka úrovne B1 má hodnotu 0,6.

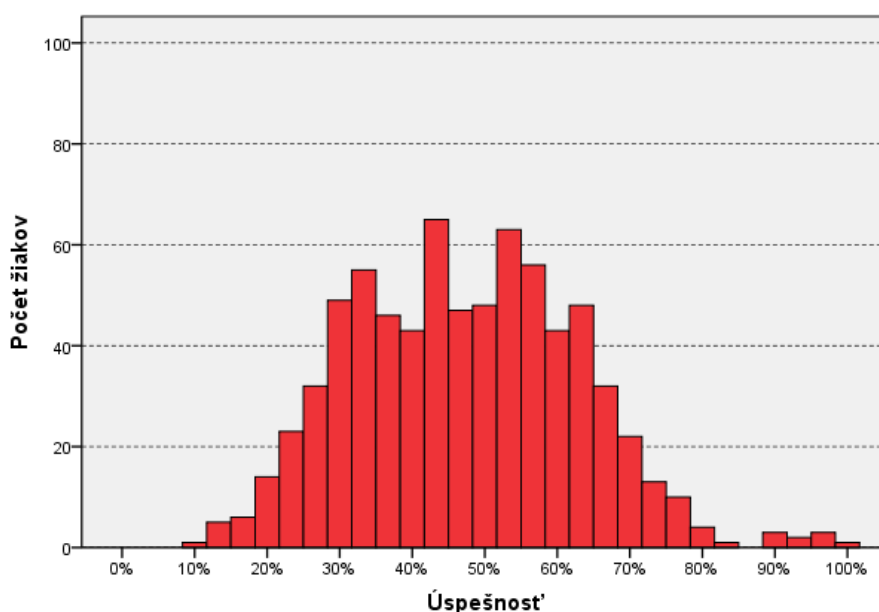
Cronbachovo alfa je koeficient reliability testu. Reliabilita testu (spoľahlivosť merania) určuje, do akej miery sa podarilo v teste vylúčiť vplyv náhodnosti, či by testovaní žiaci dosiahli rovnaké alebo podobné výsledky pri opakovanom testovaní podobnými úlohami. Spoľahlivosť merania sa vyjadruje hodnotami 0 až 1. Čím je hodnota bližšia k 1, tým je spoľahlivosť merania týmto testom vyššia. Hodnota reliability v teste z ruského jazyka úrovne B1 bola $\alpha = 0,875$.

Štandardná chyba merania je ukazovateľom presnosti merania. Čím je jej menšia, tým presnejšie je určený bodový odhad individuálneho výsledku žiaka. Priemerná hodnota štandardnej chyby merania pre úspešnosť v teste z ruského jazyka úrovne B1 bola 5,5.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu – ruský jazyk B1 2015

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
	Priemer	Priemer	Priemer	Priemer
Počet testovaných žiakov	735	735	735	735
Maximum	100	100	100	98,3
Minimum	10,0	5,0	0	10,0
Priemer	53,7	49,1	36,5	46,4
Štandardná odchýlka	16,6	21,0	18,9	15,5
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	0,6	0,8	0,7	0,6
Cronbachovo alfa	0,705	0,796	0,748	0,875
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,0	9,5	9,5	5,5

Ruský jazyk úroveň B1 2015 - histogram úspešnosti

Obr. 2 Výsledný histogram úspešnosti testu RJB1 2015

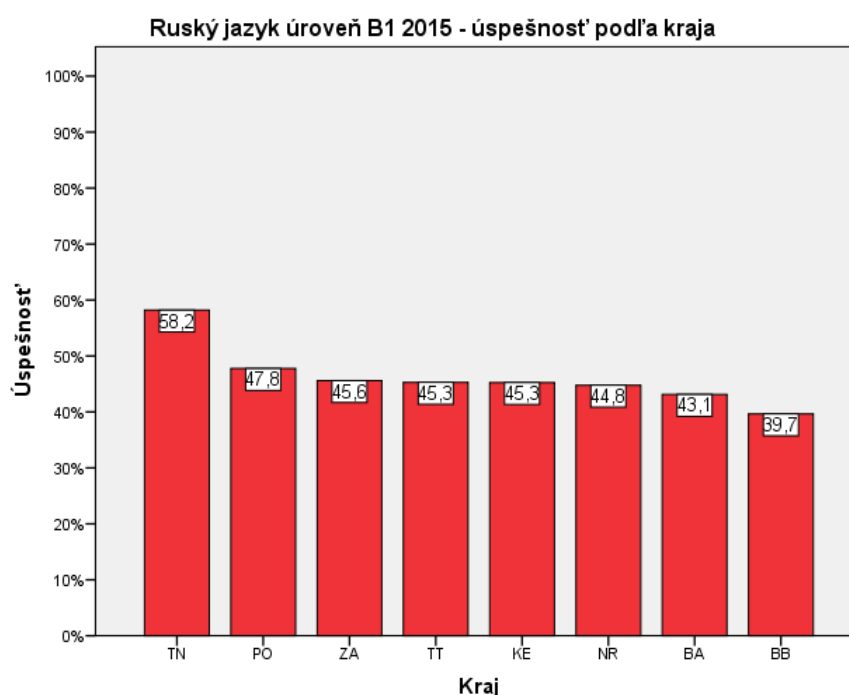
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy

V minulých rokoch sme v správe uvádzali aj interpretačné závery z hľadiska dosiahnutých úspešností vzorky z pohľadu druhu školy. Všetci žiaci gymnázií, ktorí v roku 2015 maturovali z ruštiny ako z povinného cudzieho jazyka, sa zúčastnili EČ MS na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou

B1 alebo B2. Z daného dôvodu je porovnávanie jednotlivých skupín žiakov podľa druhu školy s národným priemerom a medzi sebou irelevantné.

Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Z pohľadu rozdelenia žiakov do 8 krajov SR z obrázka č. 3 vidno, že žiaci Trenčianskeho kraja dosiahli v tomto maturitnom roku najvyššiu úspešnosť oproti ostatným krajom. Žiaci Banskobystrického kraja uzatvárajú tento rebríček s úspešnosťou 39,7 %, avšak ich výsledky (podobne ako výsledky žiakov Bratislavského kraja) nebudeme interpretovať z dôvodu malého počtu žiakov ($n < 40$).

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja

Žiaci Banskobystrického kraja boli stredne vecne významne menej úspešní a žiaci Trenčianskeho kraja stredne vecne významne úspešnejší v porovnaní s národným priemerom.

Štatistická významnosť (signifikancia) určuje mieru zhody alebo rozdielnosti dvoch porovnávaných skupín súboru, napríklad priemerných úspešností. Keďže štatistická významnosť sa preukáže už pri malých rozdieloch medzi úspešnosťami skupín, pre potreby pedagogických výskumov je vhodnejšia *vecná významnosť (signifikancia)* rozdielov priemerných úspešností (r), ktorá aj pri veľkých súboroch zohľadňuje počet žiakov v jednotlivých porovnávaných skupinách. Škála koeficientu vecnej signifikancie sa pohybuje

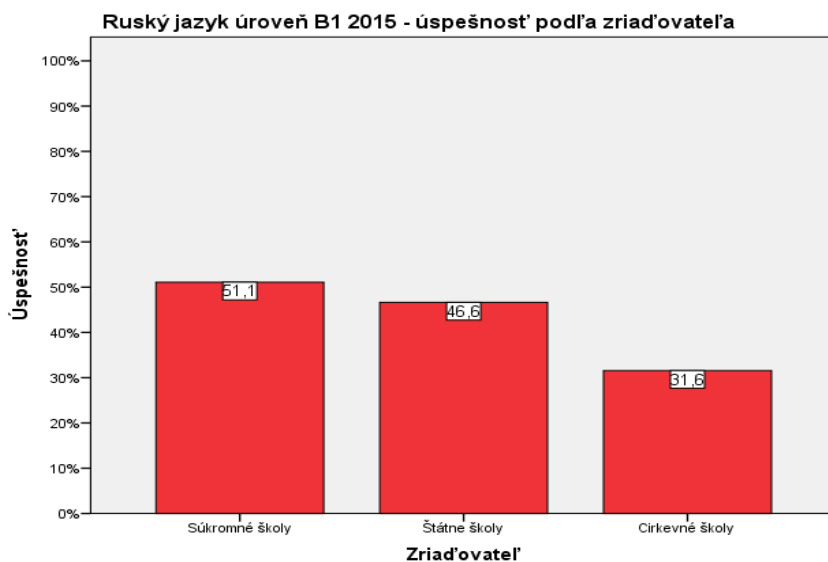
v rozpätí od 0 až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Mieru zhody alebo rozdielnosti porovnávaných skupín podľa vecnej významnosti vyjadruje stupnica v nasledujúcej tabuľke. Pre účely našej správy považujeme za vecne významné len tie hodnoty, ktoré dosiahli aspoň miernu mieru vecnej významnosti (od 0,21).

Tab. 2 Klasifikácia miery vecnej významnosti

Hodnota vecnej významnosti r	Miera významnosti
0,00 – 0,20	žiadna
0,11 – 0,20	veľmi mierna
0,21 – 0,30	mierna
0,31 – 0,50	stredná
0,51 – 1,00	silná, veľmi silná až úplná

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Celková úspešnosť žiakov z pohľadu zriaďovateľa školy (Obr. 4) nezaznamenala ani v roku 2015 žiadne výrazné výkyvy a bola pomerne vyrovnaná. Podľa grafu úspešnosti na obr. č. 4 vidíme, že najvyššiu úspešnosť (51,1 %) dosiahli žiaci súkromných škôl, žiaci zo štátnych škôl dosiahli úspešnosť (46,6 %), len žiaci z cirkevných škôl dosiahli nižšiu úspešnosť (31,6 %) na úrovni strednej, resp. miernej vecnej významnosti.

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Tab. 3 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa zriaďovateľa s národným priemerom

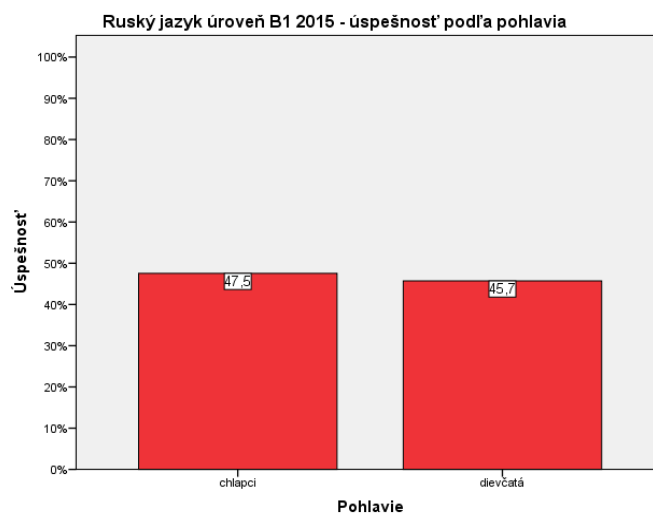
	Zriaďovateľ	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	Štátne školy	,389	598	,697	,016
2	Súkromné školy	2,902	96	,005	,284
3	Cirkevné školy	-9,982	38	,000	,851

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Test B1 písalo z testovanej vzorky o niečo viac dievčat (60,8%) ako chlapcov (39,2%). Výsledky chlapcov a dievčat sú vzájomne porovnateľné, rovnako sú porovnateľné aj s národným priemerom.

Tab. 4 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa pohlavia s národným priemerom

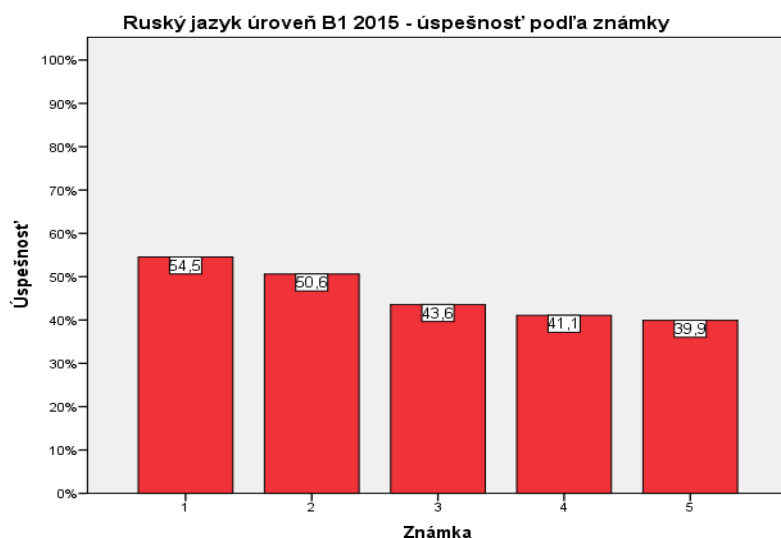
Národný priemer 46,4 %					
	Pohlavie	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.
1	chlapci	1,194	287	,234	,070
2	dievčatá	-,972	446	,332	,046

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

Obrázok č. 6 dokumentuje, akú úspešnosť v teste dosiahli jednotliví žiaci rozdelení do skupín podľa známok. Korelácia úspešnosti a známky bola mierna $r = -0,313$ a priemerná známka v súbore bola 2,74.

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Údaje v tabuľke uvádzajú, že úspešnosť jednotkárov a dvojkárov bola významne lepšia ako národný priemer na úrovni strednej vecnej signifikancie.

Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer rovnako na úrovni strednej vecnej signifikancie.

Tab. 5 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa známky s národným priemerom

Národný priemer 46,4 %					
	t	df	Štat. sig.	Vec. sig.	t
1	4,745	106	,000	,419	4,745
2	4,544	205	,000	,303	4,544
3	-3,041	222	,003	,200	-3,041
4	-4,690	169	,000	,339	-4,690
5	-1,962	28	,060	,348	-1,962

Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavnej skupiny odboru štúdia

Vzhľadom na rozličné študijné odbory, ktoré stredné odborné školy a konzervatóriá ponúkajú, prinášame prehľad úspešnosti žiakov podľa jednotlivých hlavných odborov štúdia.

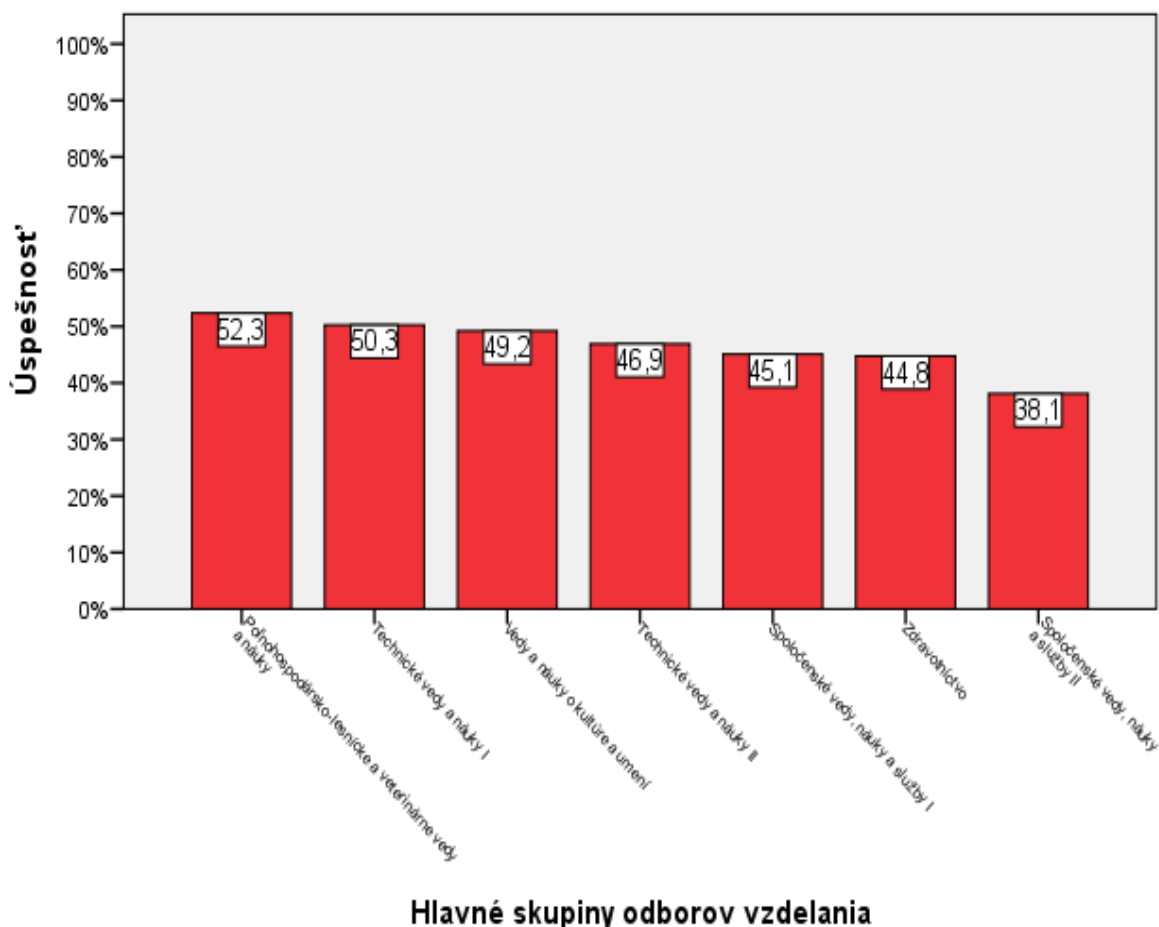
Tab. 6 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa hlavnej skupiny odboru štúdia

Odbor vzdelania	N	Priemer	Std. chyba priemeru
Technické vedy a náuky I	111	50,3	1,4
Technické vedy a náuky II	112	46,9	1,7
Poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	42	52,3	1,7
Zdravotníctvo	56	44,8	1,7
Spoločenské vedy, náuky a služby I	378	45,1	0,8
Spoločenské vedy, náuky a služby II	21	38,1	2,8
Vedy a náuky o kultúre a umení	15	49,2	3,7
Spolu	735	46,4	0,6

Najmenej úspešní boli žiaci odboru *spoločenské vedy, náuky a služby II*, avšak tvorili len 2,9% z celkového počtu žiakov, preto tieto výsledky neinterpretujeme. Žiaci z odboru *poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky* boli mierne vecne významne úspešnejší ako z odboru *zdravotníctvo*.

Výsledky žiakov z odboru *vedy a náuky o kultúre a umení* pre malý počet s výsledkami ostatných neporovnávame. Prehľad ponúka aj graf na obrázku č. 7.

Ruský jazyk úroveň B1 2015 - úspešnosť žiakov SOŠ podľa hlavných skupín odborov vzdelania

Obr. 7 Úspešnosť podľa hlavnej skupiny odboru štúdia

Žiaci odboru *poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky* dosiahli vyššiu úspešnosť ako národný priemer, rozdiel bol stredne vecne významný. Žiaci odboru *spoločenské vedy, náuky a služby II* dosiahli nižšiu úspešnosť ako bol národný priemer, avšak tvorili len 2,9% z celkového počtu žiakov, preto výsledok neinterpretujeme. Žiaci z odboru *technické vedy a náuky I* boli mierne vecne významne úspešnejší ako národný priemer.

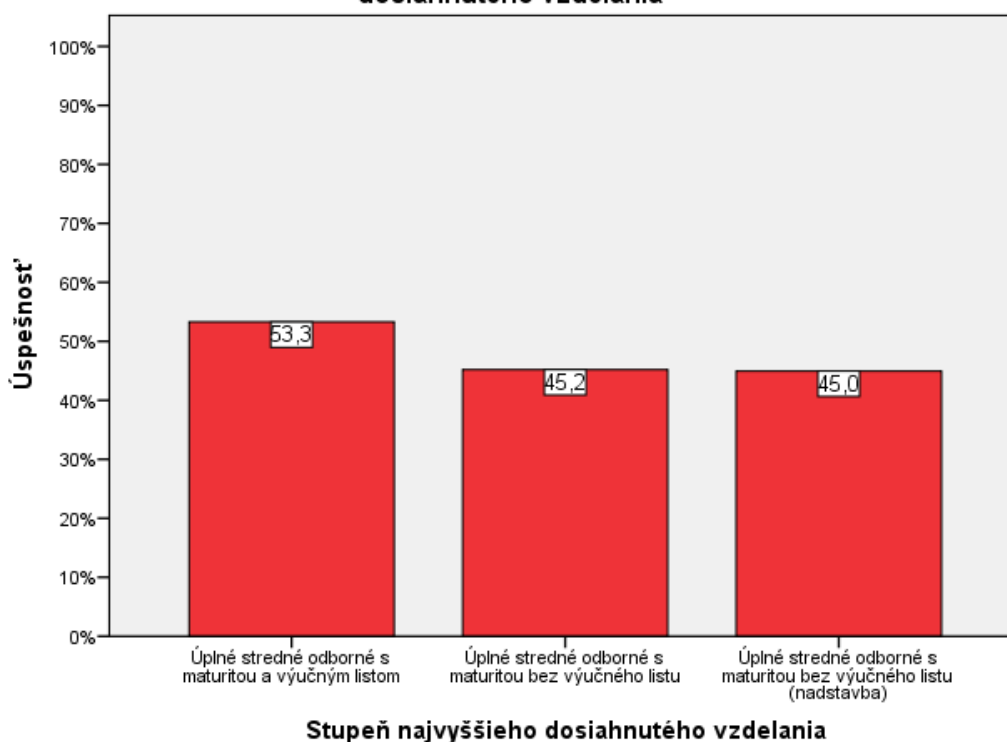
Rozdiely vo výsledkoch podľa budúceho dosiahnutého vzdelania

Zo štatistických analýz vyplýva, že v teste boli najmenej úspešní maturanti študujúci v nadstavbovom štúdiu. Rozdiely oproti ostatným skupinám však neboli vecne významné, rovnako nebol vecne významný rozdiel medzi dosiahnutými priemernými úspešnosťami v rámci skupín a národným priemerom.

Tab. 7 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Stupeň najvyššieho dosiahnutého vzdelania	N	Priemer	Štd. Chyba priemeru
Úplné stredné odborné s maturitou a výučným listom	31	53,3	3,3
Úplné stredné odborné s maturitou bez výučného listu (nadstavba)	246	45,0	,9
Úplné stredné odborné s maturitou bez výučného listu	312	45,2	,8
Spolu	589	45,5	,6

Ruský jazyk úroveň B1 2015 - úspešnosť žiakov SOŠ podľa najvyššieho stupňa dosiahnutého vzdelania

Obr. 8 Úspešnosť podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Hranicu úspešnosti viac ako 33 % nedosiahlo 161 žiakov, čo predstavuje 21,9 % z celkového počtu žiakov maturujúcich z RJ na tejto úrovni. Percentuálne rozdelenie počtu týchto žiakov uvádzame v tabuľke 8.

Tab. 8 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Druh školy	SOŠ	Pohlavie		Total
		chlapci	dievčatá	
		37,9%	62,1%	100%

		Pohlavie		Total
		chlapci	dievčatá	
Druh školy	SOŠ	37,9%	62,1%	100%
Spolu		37,9%	62,1%	100%

Prepojenie úspešnosti v oboch častiach – EČ MS a PFIČ MS

Podrobné údaje o výsledkoch v oboch častiach (EČ aj PFIČ MS), ako aj počty žiakov, ktorý nespĺnili podmienky na úspešné zvládnutie oboch častí MS (EČ MS ani PFIČ MS) nájdete v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 9 Úspešnosť žiakov – počty žiakov podľa úspešnosti v EČ MS a PFIČ MS, úroveň B1

Úspešnosť	termín		
	riadny	opravný	spolu
(EČ MS ≤ 33) & (PFIČ MS ≤ 25)	32	5	37
(EČ MS ≤ 33) & (PFIČ MS > 25)	128	0	128
(EČ MS > 33) & (PFIČ MS ≤ 25)	27	7	34
(EČ MS > 33) & (PFIČ MS > 25)	541	1	542
Spolu	728	13	741

Počet žiakov v tabuľke predstavuje počet po prepojení EČ MS a PFIČ MS. Niektorí žiaci písali len PFIČ MS, termín sme nevedeli identifikovať, mohlo ísť o opravný termín z minulého roku.

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS vyjadrená v percentách zaokrúhlená na jedno desatinné miesto sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil určuje relatívne umiestnenie žiaka v testovanej populácii. Dáva nám informáciu o tom koľko percent žiakov celého súboru dosiahlo rovnaký alebo horší výsledok ako individuálny žiak. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadríme hodnotou percentilu na stupnici od 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúhľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok. Hodnotu úspešnosti žiaka vyjadrenú v percentách je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 10 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

Tab. 10 Prepojenie úspešnosti a percentilu

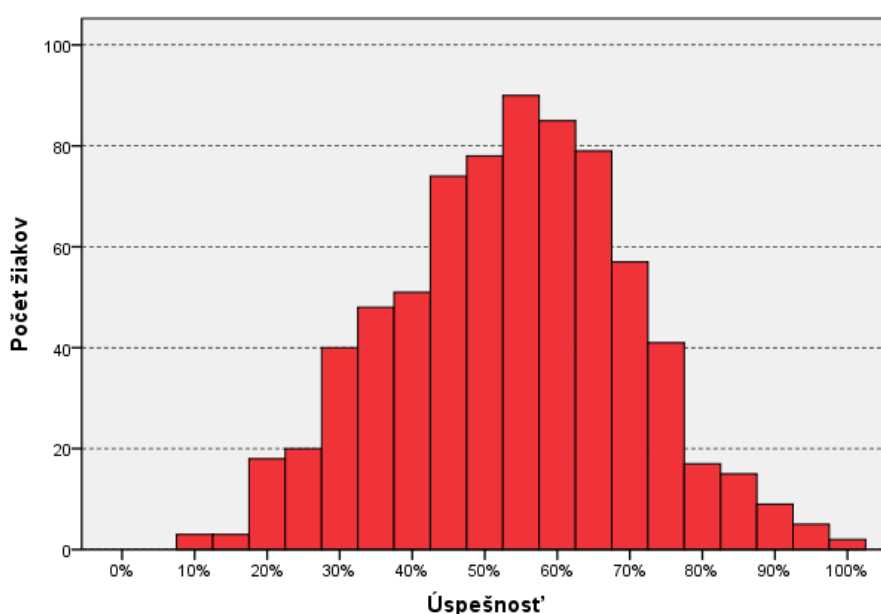
Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
10,0	,0	1
11,7	,1	1
13,3	,3	4
15,0	,8	1
16,7	,9	5
18,3	1,6	3
20,0	2,0	13
21,7	3,7	12
23,3	5,3	12
25,0	7,0	17
26,7	9,2	16
28,3	11,4	24
30,0	14,6	26
31,7	18,0	31
33,3	22,2	24
35,0	25,4	32
36,7	29,7	16
38,3	31,8	24
40,0	35,0	19
41,7	37,6	26
43,3	41,0	39
45,0	46,3	29
46,7	50,1	19
48,3	52,7	25
50,0	56,0	25
51,7	59,4	34
53,3	63,9	30
55,0	67,9	29
56,7	71,8	28
58,3	75,5	22
60,0	78,5	22
61,7	81,4	31
63,3	85,6	17
65,0	87,8	17
66,7	90,1	15
68,3	92,1	12
70,0	93,7	10
71,7	95,1	7
73,3	96,0	6
75,0	96,8	5
76,7	97,5	5
78,3	98,1	2
80,0	98,4	2
81,7	98,7	1
88,3	98,8	1
90,0	98,9	2
93,3	99,2	2
95,0	99,5	1
96,7	99,6	2
98,3	99,9	1

Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

Nasledujúce tri obrázky dokumentujú výsledky testu z hľadiska dosiahnutých úspešností podľa testovaných zručností. Stĺpcové grafy označujú, ako test rozdelil žiakov do výkonnostných skupín podľa percenta dosiahnutej úspešnosti.

Počúvanie s porozumením – v tejto časti testu mali žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a vyriešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie a doplňovanie.

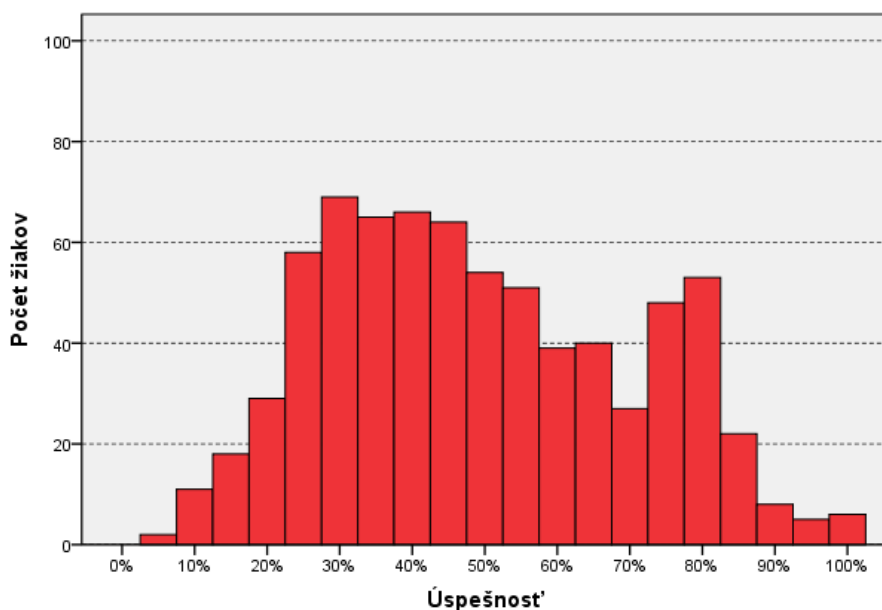
Ruský jazyk úroveň B1 2015 - histogram úspešnosti v časti počúvanie

Obr. 9 Výsledný histogram v časti *Počúvanie s porozumením*

Gramatika a lexika – táto časť testu preveruje znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať slová do kontextu, resp. upravovať gramatické tvary.

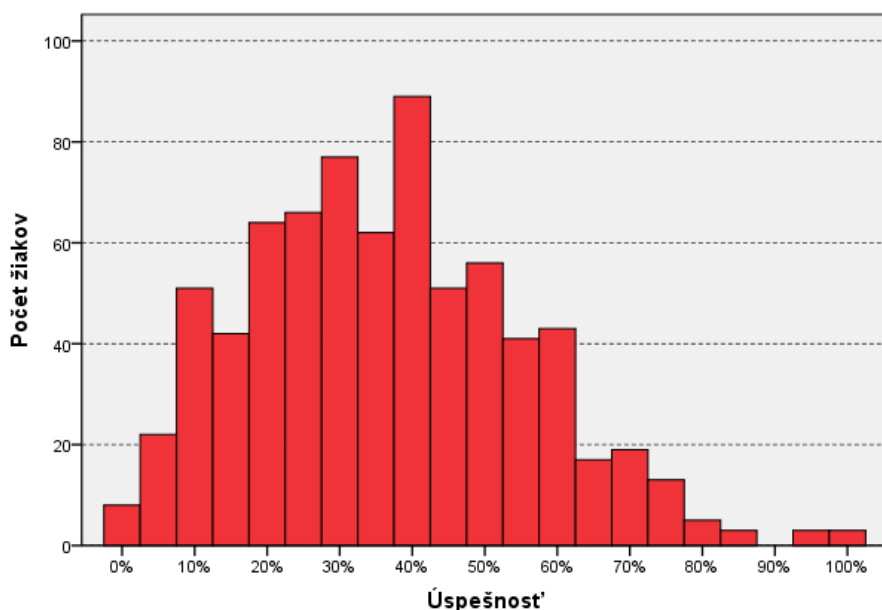
Ruský jazyk úroveň B1 2015 - histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 10 Výsledný histogram v časti Gramatika a lexika

Čítanie s porozumením – táto časť testuje, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede.

Ruský jazyk úroveň B1 2015 - histogram úspešnosti v časti čítanie

Obr. 11 Výsledný histogram v časti Čítanie s porozumením

Z dosiahnutých výsledkov vidíme, že v maturitnom roku 2015 boli žiaci najmenej úspešní pri riešení úloh v časti *Čítanie s porozumením*, pričom tento výsledok korešponduje s výsledkami z predchádzajúcich rokov. Celkovo možno zhodnotiť, že dosiahnuté úspešnosti vo všetkých častiach testu sú vyvážené, a môžeme skonštatovať, že tento test ako konštrukt bol správne zostavený a môže slúžiť ako validný evalvačný nástroj.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úrovne B1 je pripravovaný tímom odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1*.

Tento test zaraďujeme medzi testy NR (*Norm Referenced*), teda testy relatívneho výkonu. Cieľom testu je vzájomne porovnať výsledky žiakov a zoradiť ich podľa dosiahnutej úspešnosti. NR testy musia nevyhnutne obsahovať položky s rôznym stupňom obťažnosti, aby žiakov rozlíšili. Opakom takýchto testov sú testy overovacie – CR (*Criterion Referenced*), označované ako testy absolútneho výkonu, ktorých cieľom je overiť, či si žiak osvojil určité poznatky. Výsledok žiaka sa neporovnáva s výsledkami iných žiakov, ale s vopred určenými kritériami. V týchto testoch by mal byť zastúpený každý tematický celok učiva, reprezentovaný dostatočným počtom úloh.

Na to, aby sme mohli výsledky testu EČ MS z ruského jazyka považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu NR testu.

V prvej fáze je potrebné preukázať porovnateľnosť variantov testu z ruského jazyka. Distribúcia týchto variantov medzi žiakmi bola takmer rovnaká. *Variant 9714* písalo 373 žiakov a *variant 9816* písalo 362 žiakov. Priemerná úspešnosť v jednotlivých variantoch bola 46,8 % a 46,1 %. Reliabilita v jednotlivých častiach variantov testu bola porovnateľná.

Tab. 11 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Forma	N	Priemer	Std. chyba priemeru
Úspešnosť	9714	373	46,8	0,8
	9816	362	46,1	0,8

Tab. 12 Reliabilita jednotlivých častí testu

	Variant	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
1	9714	,717	,803	,757	,881
2	9816	,692	,789	,740	,869

Taktiež porovnateľná bola aj obťažnosť oboch variantov. Medzi zodpovedajúcimi si položkami vo variantoch neboli vecne významné rozdiely. Oba varianty môžeme považovať za ekvivalentné. Ďalšie analýzy sa budú vzťahovať k položkám variantu 9714.

Charakteristiky položiek

V tejto časti interpretujeme ďalšie psychometrické charakteristiky testu, ako sú napr. obťažnosť, resp. úspešnosť, citlivosť niektorých testových položiek, tak ako vyplynuli zo štatistických výsledkov testu.

Podľa celkových výsledkov položkovej analýzy môžeme konštatovať, že základné charakteristiky testu EČ MS RJB1 9714 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Pri hodnotení testu je dôležitým psychometrickým parametrom *obťažnosť* položky a s ňou súvisiaca *úspešnosť* žiaka.

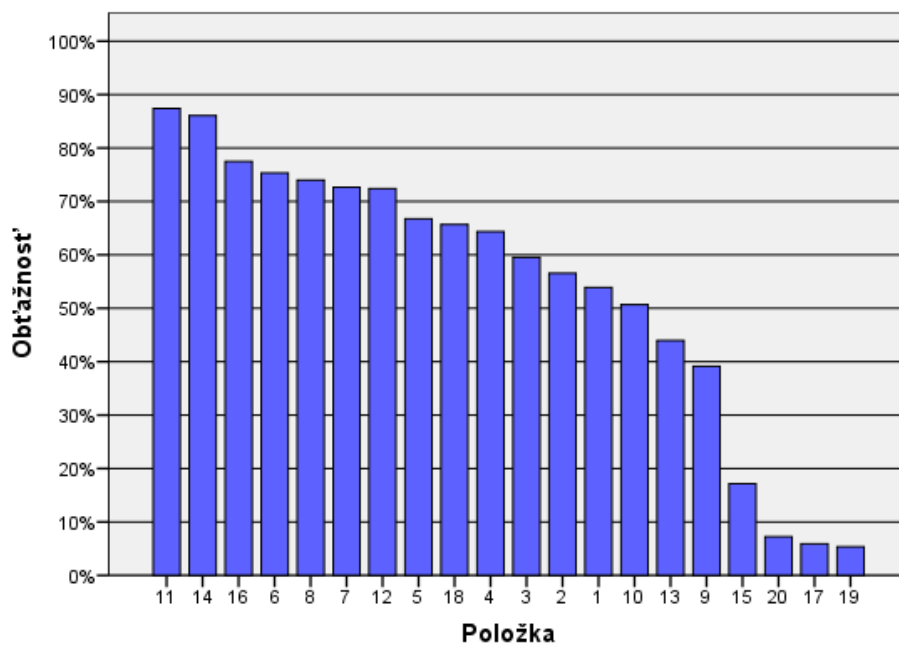
Obťažnosť položky je v našej správe chápaná ako percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %. Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 13 Klasifikácia položiek podľa obťažnosti

Hodnota obťažnosti v %	Obťažnosť položky
(0; 20)	veľmi obťažná
(20; 40)	obťažná
(40; 60)	stredne obťažná (okolo 50,0 % optimálna)
(60; 80)	ľahká
(80; 100)	veľmi ľahká

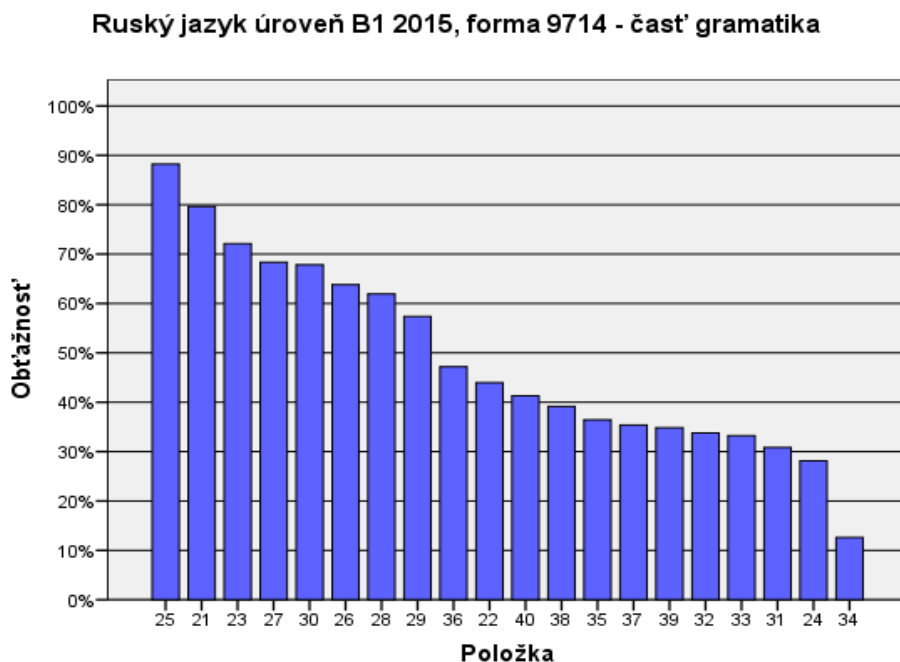
Z obrázka č. 12 vidno, že najobťažnejšou položkou v časti *Počúvanie s porozumením* bola položka č. 19 (5,4 %). Najmenej obťažná bola položka č. 11 (87,4 %).

Ruský jazyk úroveň B1 2015, forma 9714 - časť počúvanie

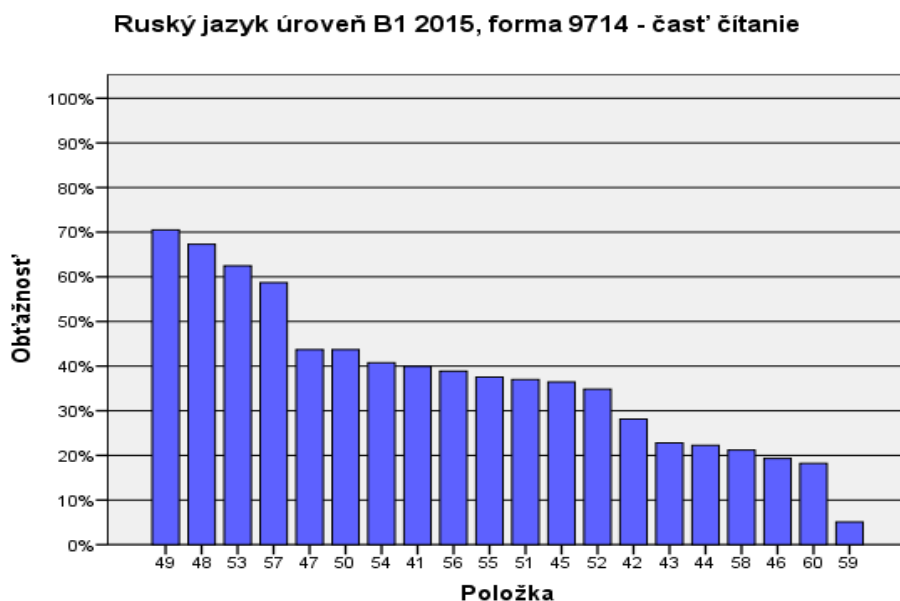
Obr. 12 Obťažnosť položiek v časti *Počúvanie s porozumením*

Na nasledujúcom obrázku vidíme obťažnosť položiek v časti *Gramatika a lexika*. Obťažnosť 9 položiek sa pohybovala pod hranicou 40 %, čo znamená, že tieto položky nedokázalo správne vyriešiť ani 40 % testovaných žiakov. Najobťažnejšou položkou bola položka č. 34 (12,6 %), najmenej obťažnou položka č. 25 (88,2 %).

Obr. 13 Obťažnosť položiek v časti *Gramatika a lexika*

V tretej časti testu – v *Čítaní s porozumením* sme zaznamenali obťažnosť položiek, ktorú uvádza graf na obrázku č. 14. Vidíme, že väčšina položiek sa pohybovala v pásme stredne obťažných, teda z hľadiska NR-testu ideálne náročných položiek. Najobťažnejšou položkou bola pre žiakov položka č. 59 (5,1 %), najmenej obťažnou položka č. 49 (70,5 %).

Obr. 14 Obťažnosť položiek v časti *Čítanie s porozumením*

Citlivosť – diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Ak všetkých žiakov rozdelíme podľa vzostupnej úspešnosti do piatich skupín (od 5 do 1), tak rozdiel úspešnosti najlepšej (1) a najslabšej (5) skupiny je hodnota citlivosti položky. Citlivosť menšiu ako 0 % (záporná hodnota) považujeme za kritickú, citlivosť v rozpätí 0 – 30 % považujeme za nedostatočnú a citlivosť nad 30 % charakterizuje vhodnú položku. Položky podľa citlivosti rozdeľuje aj nasledujúca tabuľka.

Tab. 14 Klasifikácia citlivosti

Hodnota citlivosti	Miera citlivosti
menej ako 0,0 % záporná hodnota	kritická
0,0 % – 30,0 %	nedostatočná
nad 30,0 %	vyhovujúca

Ako vidno z tabuliek 16 – 18, 12 položiek nedosiahlo citlivosť vyššiu ako 30 %. Pri žiadnej z položiek sme nezaznamenali zápornú hodnotu citlivosti, čo potvrdzuje vhodnosť a kvalitu daného testu ako celku.

Distribúcia úspešnosti a citlivosť sa prezentuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 5 skupín na osi x) a priemernou úspešnosťou jednotlivých výkonnostných skupín v danej položke na osi y. V prvej pätine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (5) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiakov. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky je percentuálny podiel žiakov, ktorí na položku neuviedli odpoveď, a predstavuje súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek. Za kritickú považujeme hodnotu neriešenosti vyššiu ako 50 %.

Ako vidno z tabuliek 16 – 18, vyššia neriešenosť bola zaznamenaná pri otvorených položkách. Najvyššiu neriešenosť mala veľmi obťažná položka č. 15, ktorá patrila medzi položky v prvej časti testu. Celkovo však podľa ukazovateľov v tabuľkách 16 – 18 môžeme skonštatovať, že časový limit 100 minút je pre tento typ testu úrovne B1 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu určuje vzťah medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je vyjadrená prostredníctvom koeficientu korelácie medzi položkou a zvyškom testu *Point Biserial* (posledný stĺpec tabuliek 16 – 18). Čím väčšia je kladná hodnota *P. Bis.* položky, tým väčší podiel v teste celkovo úspešnejších žiakov a menší podiel menej úspešných žiakov odpovedalo správne na položku. Položka č. 8, ktorá nerozlišila žiakov podľa výkonnosti, mala zápornú hodnotu *Point Biserial*. Väčšina položiek mala sledovanú hodnotu *Point Biserial* nad 0,30, čo vypovedá o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie. Rozdelenie položiek podľa *P. Bis.* je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 15 Klasifikácia položiek podľa *P. Bis.*

Hodnota <i>P. Bis.</i>	Rozlišovacia schopnosť položky
záporná hodnota	nerozlišuje dobrých a slabých žiakov
hodnota okolo 0	veľmi slabá rozlišovacia schopnosť
hodnota väčšia ako 0,30	dobrá rozlišovacia schopnosť

Ďalšie časti tejto kapitoly budeme venovať analýze vybraných položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť a ponúkneme interpretáciu daných charakteristík. Rozhodli sme sa vybrať takú vzorku položiek, na ktorých sa pokúsime vysvetliť zámer autorov a zmýšľanie žiakov pri voľbe správnej odpovede.

Tab. 16 Súhrnné charakteristiky položiek – Počúvanie s porozumením

	Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	1	53,9	48,6	,00	1,05	1,05	,428
2	2	56,6	64,9	,00	,79	,79	,437
3	3	59,5	58,1	,00	,52	,52	,443
4	4	64,3	41,9	,00	1,84	1,84	,293
5	5	66,8	45,9	,00	,52	,52	,381
6	6	75,3	59,5	,00	,26	,26	,453
7	7	72,7	14,9	,00	,52	,52	,146
8	8	74,0	1,4	,00	,00	,00	-,056
9	9	39,1	32,4	,00	,79	,79	,207
10	10	50,7	47,3	,00	1,84	1,84	,230
11	11	87,4	28,4	,00	1,31	1,31	,249
12	12	72,4	39,2	,00	,52	,52	,260
13	13	44,0	27,0	,00	2,10	2,10	,132
14	14	86,1	32,4	,79	1,31	2,10	,276
15	15	17,2	39,2	1,84	51,97	53,81	,336
16	16	77,5	47,3	2,10	7,09	9,19	,367
17	17	5,9	18,9	5,51	29,66	35,17	,354
18	18	65,7	67,6	8,92	7,09	16,01	,408
19	19	5,4	20,3	22,05	27,03	49,08	,312
20	20	7,2	14,9	22,05	11,29	33,33	,114

Tab. 17 Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika a lexika

	Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	21	79,6	47,3	,00	,79	,79	,279
2	22	44,0	16,2	,00	,79	,79	,114
3	23	72,1	59,5	,00	,79	,79	,438
4	24	28,2	35,1	,00	,52	,52	,241
5	25	88,2	28,4	,00	1,05	1,05	,269
6	26	63,8	55,4	,00	,52	,52	,336
7	27	68,4	40,5	,00	,79	,79	,273
8	28	61,9	37,8	,00	1,31	1,31	,189
9	29	57,4	44,6	,00	,00	,00	,255
10	30	67,8	48,6	,00	,26	,26	,398
11	31	30,8	67,6	5,25	6,04	11,29	,470
12	32	33,8	73,0	6,56	13,65	20,21	,619
13	33	33,2	56,8	6,82	12,60	19,42	,485
14	34	12,6	24,3	8,14	18,37	26,51	,258
15	35	36,5	16,2	9,19	7,09	16,27	,136
16	36	47,2	63,5	11,02	10,24	21,26	,513
17	37	35,4	60,8	13,12	10,50	23,62	,528
18	38	39,1	68,9	14,44	7,09	21,52	,511
19	39	34,9	66,2	17,32	4,72	22,05	,544
20	40	41,3	71,6	17,32	9,19	26,51	,516

Tab. 18 Súhrnné charakteristiky položiek – Čítanie s porozumením

	Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	41	39,9	56,8	,00	1,57	1,57	,393
2	42	28,2	48,6	,00	3,67	3,67	,346
3	43	22,8	45,9	,00	2,62	2,62	,388
4	44	22,3	44,6	,00	5,51	5,51	,404
5	45	36,5	47,3	,00	3,67	3,67	,328
6	46	19,3	41,9	,00	4,99	4,99	,353
7	47	43,7	56,8	,00	2,62	2,62	,361
8	48	67,3	58,1	,00	1,57	1,57	,399
9	49	70,5	55,4	,00	1,84	1,84	,402
10	50	43,7	37,8	,00	2,36	2,36	,291
11	51	37,0	40,5	,00	4,99	4,99	,285
12	52	34,9	36,5	,00	7,35	7,35	,260
13	53	62,5	37,8	,26	2,36	2,62	,335
14	54	40,8	58,1	11,02	6,56	17,59	,234
15	55	37,5	47,3	13,39	17,32	30,71	,302
16	56	38,9	36,5	17,59	24,41	41,99	,217
17	57	58,7	52,7	18,37	9,71	28,08	,297
18	58	21,2	44,6	27,30	15,49	42,78	,269
19	59	5,1	8,1	40,16	8,66	48,82	,137
20	60	18,2	45,9	40,16	10,50	50,66	,352

4 Analýza položiek testu EČ MS z RJ úroveň B1

Pre potreby interpretácie kvality položiek je potrebné rozumieť tabuľke poskytujúcej štatistické hodnoty analýzy položiek testu. Tabuľka v prvom riadku obsahuje možnosti voľby pre konkrétnu položku testu (napr. A01, B01, C01, D01 – sú možnosťami voľby v testovej položke 01 a X01 – predstavuje neriešenie testovej položky 01).

Pri úlohách s výberom odpovede sa vyhodnocuje osobitne každá ponúknutá odpoveď. Uvádza sa *P. Bis.* každej možnosti a percentuálny podiel žiakov, ktorí si vybrali danú možnosť (frekvencia). Tieto údaje sú uvedené aj pre skupinu žiakov, ktorí na úlohu neuviedli odpoveď. Žltou farbou je označený stĺpec (prípadne riadok) so správnou odpoveďou. Položky s výberom odpovede hodnotíme podľa nasledovných kritérií:

1. Podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší.
2. Hodnota *P. Bis.* správnej odpovede by mala byť väčšia ako 0,30. Väčšina v teste celkovo úspešnejších žiakov by si mala vybrať správnu odpoveď. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená červenou farbou.
3. Hodnota *P. Bis.* nesprávnej odpovede (distraktora) by mala byť záporná. Distraktory by si mali vybrať žiaci v teste celkovo menej úspešní. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená hnedou farbou.

Údaje v ďalších riadkoch tabuliek uvádzajú hodnotu Point Biserial (*P. Bis.*), podiel žiakov z celkového súboru testovaných žiakov, ktorí si volili danú možnosť (P), a údaj N – počet žiakov. Niekedy dochádza k situáciám:

- a) že si správnu odpoveď volilo **menej** žiakov ako distraktor (nesprávnu možnosť), ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi aj pri distraktore má správne hodnoty. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že hoci si žiaci volili viac distraktor ako správnu odpoveď, išlo práve o tých žiakov, ktorí boli zaradení do skupín s nižšou priemernou úspešnosťou v teste. Preto sú hodnoty v poriadku.
- b) že si správnu odpoveď volilo **viac** žiakov ako distraktor, ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi má zlú hodnotu – zápornú alebo nízku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že aj napriek tomu, že si viac žiakov volilo správnu odpoveď – išlo o skupinu žiakov, ktorí boli celkovo priemerne menej úspešní v teste. Ak je hodnota *P. Bis.* pri správnej odpovedi záporná, toto interpretujeme tak, že správnu odpoveď volili žiaci vo zvyšku testu málo úspešní, kým pre tých, ktorí boli vo zvyšku testu úspešní, bol atraktívnejší niektorý z distraktorov ako správna odpoveď.

1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek

V časti *Počúvanie s porozumením* žiakom vo všeobecnosti nerobilo problém porozumieť autentickým textom, čiastočne didakticky spracovaným, nahovoreným rodenými hovoriacimi, prednesenými zreteľne, štandardným jazykom, v primeranom, prirodzenom tempe a na základe takto pochopených textov riešiť z nich vyplývajúce úlohy. Celkovo najvyššiu úspešnosť riešenia väčšiny položiek v porovnaní s ostatnými dvoma časťami (čítanie a gramatika) však nemožno pripisovať nízkej náročnosti testovaných úloh – texty boli primerane náročné na lexiku, pokrývali tematické oblasti Kultúra a umenie, Zdravie, Krajina, ktorej jazyk sa učím – boli dostatočne rozsiahle a odzneli v tempe zodpovedajúcom stupňu náročnosti pre úroveň maturitnej skúšky z cudzieho jazyka na úrovni B1.

Až na jednotlivé výnimky dosahovali žiaci dobrú až vysokú úspešnosť pri riešení náročnejších úloh doplnovacieho typu, ako aj pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou výberu odpovede (výber zo štyroch možností). Ak porovnáваме úspešnosť riešenia týchto dvoch typov úloh s úspešnosťami riešenia úloh typu pravda/nepravda/v texte informácia neodznala, tak vidíme, že posledný typ úloh dopadol o trochu menej úspešne. Výsledok je však očakávaný, pretože tento typ úloh je náročný na pozornosť a vyžaduje si od žiaka aj využitie zložitejších myšlienkových operácií. Napriek tomu sa však 2 úlohy z tejto časti testu ukázali ako veľmi ľahké (položky č. 11 a 14), 8 položiek (č. 4, – 8, 12, 16, 18) ako ľahké, 6 položiek (č. 1, 2, 3, 9, 10, 13) stredne obťažné, 1 položka (č. 15) vyšla ako obťažná a 3 úlohy (č. 17, 19, 20) boli pre žiakov veľmi obťažné.

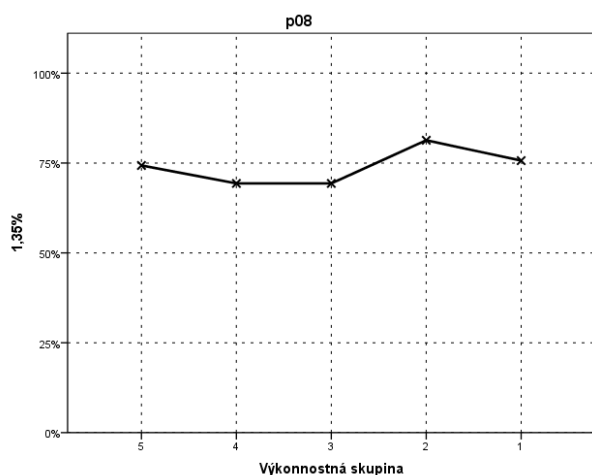
Znenie položky 8: В России открыли новейший порт для приёма больших кораблей.

Správna odpoveď: (A) верно (B) неверно (C) в тексте не упомянуто

Tab. 19 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 08, test RJB1)

		A08	B08	C08	X08
1	P. Bis.	-,06	,06	,00	.
2	p	,74	,21	,05	,00
3	N	276,00	79,00	18,00	,00

Položka 8 patrí medzi ľahké (74 %). Správnu odpoveď podľa našej interpretácie volili žiaci vo zvyšku testu menej úspešní, kým pre tých, ktorí boli vo zvyšku testu úspešní, bol atraktívnejší distraktor B ako správna odpoveď.

Obr. 15 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 8, test RJB1

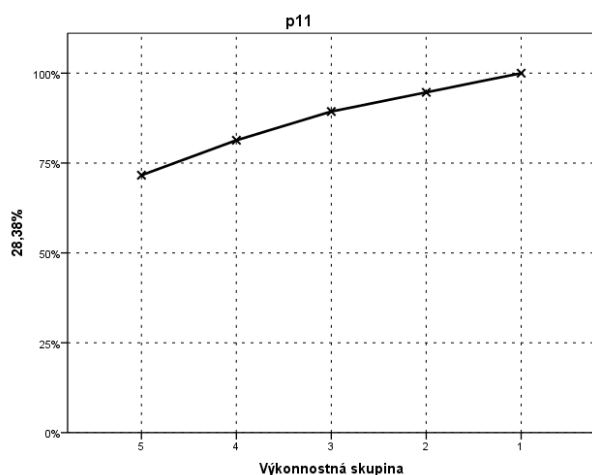
Z grafu na obrázku 15 je zrejmé, že položka neodlišuje celkovo najvýkonnejších žiakov od žiakov najmenej úspešných. Citlivosť položky dosahuje 1,35 % a je teda nedostatočná. Ide však o prvú položku druhej časti *Počúvania s porozumením*, pričom jej zámerom je pochopenie základnej informácie z textu, od ktorej sa odvíja porozumenie zvyšku textu, preto by táto informácia nemala byť nejasná ani pre žiakov celkovo v teste menej úspešných.

Znenie položky 11: На корабле есть и каюты, которые оборудованы для SPA-программ.
 Správna odpoveď: (A) верно (B) неверно (C) в тексте не упомянуто

Tab. 20 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 11, test RJB1)

		A11	B11	C11	X11
1	P. Bis.	,25	-,21	-,17	,04
2	p	,87	,08	,03	,01
3	N	326,00	29,00	13,00	5,00

Podľa tabuľky 20 je zrejmé, že distraktory si v danej položke volili celkovo menej úspešní žiaci a piati celkovo v teste úspešní žiaci ju neriešili vôbec. *P. Bis.* u správnej odpovede je mierne nižší, dosahuje úroveň 0,25. Správnu odpoveď si v položke zvolilo 326 žiakov, čo je významná väčšina žiakov.

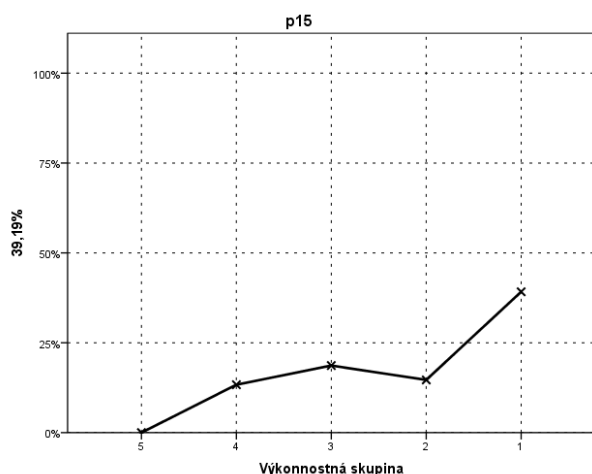

Obr. 16 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 11, test RJB1

Ako možno vidieť na obrázku 16, položka 11 odlíšila najvýkonnejšiu skupinu od najmenej výkonnej na úrovni 28,38 %. Hodnota citlivosti bola teda len o niečo nižšia, ako je vyhovujúce, čo však súvisí s tým, že položka patrí medzi veľmi ľahké (87,4%) a celkovo ide o najmenej obťažnú položku testu.

Znenie položky 15: Любая _____ позволяет лыжникам кататься на горных склонах.

Správna odpoveď: погода

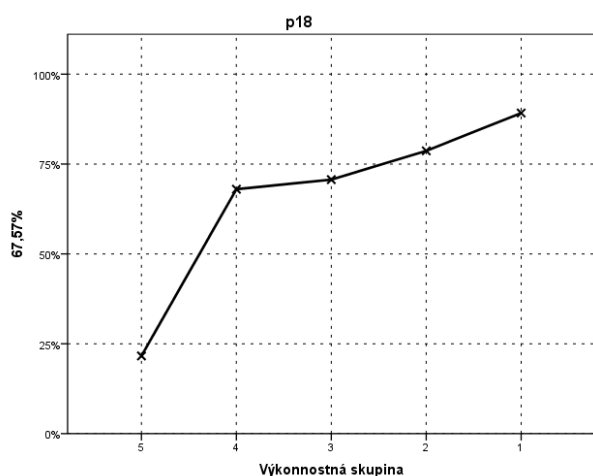
Obr. 17 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 15, test RJB1

Daná položka mala v rámci celého testu najvyššiu úroveň vynechanosti (51,97 %) a neriešenosti (53,81 %), hoci boli u nej všetky parametre priaznivé. Jej citlivosť je 39,19 %, čo predstavuje vyhovujúcu mieru rozlíšenia medzi najvýkonnejšou skupinou (tá sa od ostatných žiakov odlíšila najvýraznejšie) a žiakmi, ktorí boli v teste celkovo menej úspešní.

Patrí medzi veľmi obťažné položky (obťažnosť 17,2 %). Pri doplňovanom slove ide o výraz, ktorý je žiakom známy (погода – počasie) a patrí do základnej slovnej zásoby. Žiaci napriek tomu výraz nezachytili, a to z dôvodu zmenenej formulácie vety v teste, do ktorej sa výraz dopíňal. Nie je identicky zhodná s formuláciou v nahrávke, čo však pri testovanej úrovni B1 ani nie je žiaduce.

Znenie položky 18: Для гостей здесь расположены турбазы, пансионаты, дома отдыха, отели класса от 2 до _____ звезд.

Správna odpoveď: четырёх

Obr. 18 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 18, test RJB1

Položka č. 18 patriaca k doplňovacím úlohám má najvyššiu mieru citlivosti spomedzi všetkých úloh v rámci prvej časti testu. Vo vzťahu k iným položkám teda veľmi dobre rozlíšila žiakov jednotlivých výkonnostných skupín, najvýraznejšie však odlišila žiakov najnižšej výkonnostnej skupiny od ostatných ($P. Bis = 0,408$). Žiaci, ktorí boli v teste celkovo najmenej úspešní, ju riešili s priemernou úspešnosťou menšou ako 25 %, pričom žiaci druhej výkonnostnej skupiny na úrovni okolo 75 % a žiaci najvýkonnejšej skupiny dosahovali priemernú úspešnosť takmer 90 %. Išlo o ľahkú položku s obťažnosťou 65,7%.

Podľa súhrnnej tabuľky psychometrických charakteristík všetkých položiek v časti *Počúvanie s porozumením* vidíme, že táto časť testu sa ukázala pre danú maturitnú populačnú vzorku ako primerane náročná (okrem niekoľkých výnimiek komentovaných vyššie) a žiaci ju riešili s najvyššou úspešnosťou v porovnaní s ostatnými časťami testu EČ. V danej časti mali položky 1, 2, 3, 5, 6, 16, a 18 všetky parametre priaznivé.

2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek

V časti testu *Gramatika a lexika* boli študenti úspešnejší pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností) ako pri doplňovacích úlohách, ktoré patria k náročnejšiemu typu.

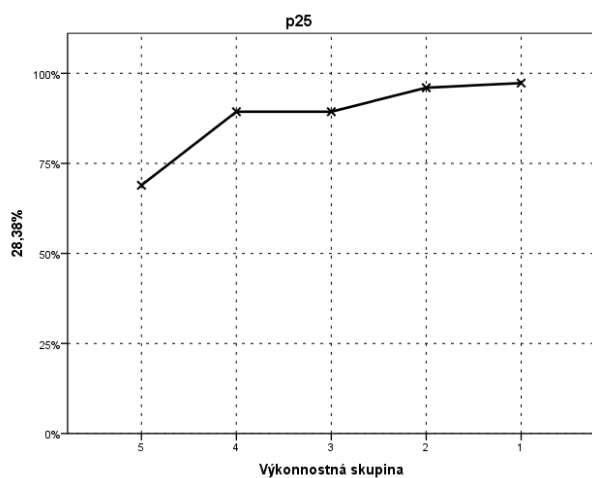
Študenti boli úspešní pri riešení úloh produktívnych, ako aj tých, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Úspešnosť žiakov pri riešení úloh z gramatiky a lexiky oscilovala od 88,2 % (položka 25) až po 12,6 % (položka 34). Položky č. 24, 31, 32, 33, 35, 37, 38, 39 patria do kategórie obťažné. Položka č. 34 sa zaradila do kategórie veľmi obťažných. Pri týchto pre žiakov problematických položkách sa ukázalo, že maturanti nemajú dostatočnú slovnú zásobu a nepoznajú význam slov v priloženej banke, z ktorej mali vyberať doplnenie textu.

Znenie položky 25: Русская кухня в том виде, в каком она дошла до наших дней, сложилась окончательно немногим более ста _____ тому назад.
Správna odpoveď: (A) месяцев (B) лет (C) тысячлетьий (D) недель

Tab. 21 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 25, test RJB1)

		A25	B25	C25	D25	X25
1	P. Bis.	-,20	,27	-,14	-,15	,05
2	p	,02	,88	,06	,03	,01
3	N	9,00	329,00	21,00	10,00	3,00

V danej položke si správnu odpoveď zvolilo 329 žiakov. Ide o položku, ktorá je v rámci danej časti najľahšia s obťažnosťou 88,2 %, napriek tomu ju vynechali práve žiaci, ktorí boli v teste celkovo úspešnejší, k čomu mohlo dôjsť v dôsledku nepozornosti.

Obr. 19 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 25, test RJB1

Citlivosť položky a odlíšenie jednotlivých výkonnostných skupín je podľa uvedeného grafu na obrázku 19 mierne nižšia, ako je vyhovujúce – čo však opäť súvisí s tým, že položka bola veľmi ľahká. Priemerná úspešnosť najnižšej výkonnostnej skupiny je vysoká – približne 70 % a u najvýkonnejších žiakov je takmer na úrovni 100 %.

Znenie položky 28:

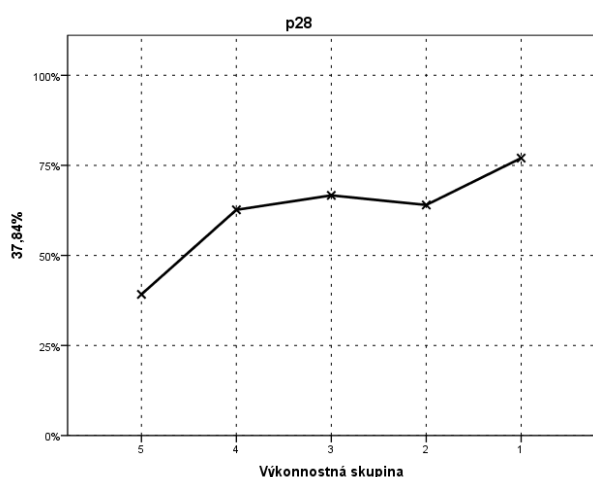
Русская кухня прошла _____, тысячелетний путь развития и пережила несколько этапов..

Správna odpoveď: (A) длительная (B) длительную (C) длительны (D) длительный

Tab. 22 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 28, test RJB1)

		A28	B28	C28	D28	X28
1	P. Bis.	-,17	-,11	-,04	,19	,05
2	p	,08	,25	,05	,62	,01
3	N	28,00	92,00	17,00	231,00	5,00

Ide o ľahkú položku, v ktorej si správnu odpoveď zvolilo 231 žiakov a priemerne dosiahli úspešnosť 61,9 %. Zároveň je zaujímavé, že distraktor B si pri tejto položke zvolilo 92 žiakov, čo je druhý najvyšší počet vo vzťahu k jednotlivým možnostiam odpovede. Tento distraktor zodpovedá slovu длительную, teda ide o rovnaké prídavné meno (dlhý) ako je správna odpoveď, avšak v ženskom rode (dlhá) v akuzatívne singuláru. Žiaci, ktorí volili tento distraktor nerozlíšili, že slovo путь (cesta) je v ruštine mužského rodu, a to napriek tomu, že ich k tomu mohlo naviesť ďalšie prídavné meno mužského rodu (тысячелетний/tisícročný) stojace pred slovom путь. Opäť sa stalo, že žiaci, ktorí sú v teste celkovo úspešnejší, na danú otázku neodpovedali.

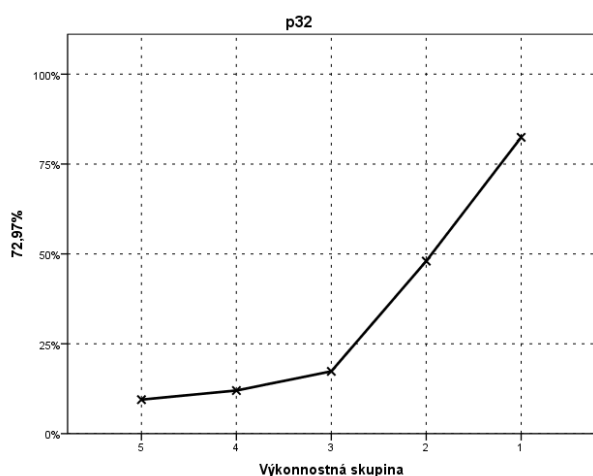

Obr. 20 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 28, test RJB1

Z obrázku 20 je zrejmé, že položka 28 odlišila najvýkonnejšiu skupinu žiakov, ktorí ju riešili s priemernou úspešnosťou na úrovni niečo vyše 75 % a najmenej výkonných žiakov, ktorých úspešnosť bola približne na úrovni 40 %. Pre žiakov tretej a štvrtej výkonnostnej skupiny predstavovala položka približne rovnaký stupeň obťažnosti. Druhá výkonnostná skupina dosiahla o niečo nižšiu úspešnosť než tretia. Citlivosť položky je celkovo vyhovujúca.

Znenie položky 32: Вы обнаружите, что без всяких усилий можно добиться какой-то _____ облегчения тревоги и стресса.

Správna odpoveď: степени - степи

Obr. 21 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 33, test RJB1

Úspešnosť žiakov pri danej položke je 33,8 %, položka je teda obťažná a v teste najlepšie rozlišuje jednotlivé výkonnostné skupiny, pričom najvýraznejšie najvýkonnejšiu skupinu žiakov od ostatných ($P. \text{Bis.} = 0,619$). Tretia až piata skupina dosahujú mieru úspešnosti výrazne nižšiu ako 25 %. Citlivosť položky je vyhovujúca, a to na úrovni 77,97 %.

3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek

Najvyššiu úspešnosť dosahovali žiaci pri riešení úloh s určovaním pravdivosti tvrdení a priradením príslušného odseku, hoci ide o náročnejší typ úlohy. Dobrú úspešnosť dosahovali aj pri riešení položiek z kategórie úloh doplňovacích – doplnenie slova v správnom tvare do zhrnutia za textom v položkách zameraných na vyhľadávanie špecifických informácií, hoci išlo o poslednú časť testu, v ktorej možno pozorovať i vysokú mieru nedosiahnuteľnosti a neriešenosti.

Nižšiu úspešnosť sme zaznamenali pri riešení položiek z kategórie priradovacích úloh, ktoré sú produktívne, a považujú sa preto za náročnejšie.

Tri položky sa v tejto časti testu ukázali ako ľahké (č. 48, 49 a 53), tri ako veľmi obtiažné (č. 46, 59 a 60). 4 položky vyšli v pásme strednej obtiažnosti, 10 bolo pre žiakov obtiažných.

Predposledná položka č. 59 bola najťažšou úlohou v celom teste a mala aj veľmi vysokú neriešenosť. Najvyššiu neriešenosť dosiahla položka č. 60. Išlo o doplňovací typ úloh.

V časti *Čítanie s porozumením* mali položky 41 – 45, 47 – 49, 53 všetky parametre priaznivé. Celkovo možno konštatovať, že v tejto časti si žiaci vo väčšine prípadov dobre poradili s riešením úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie.

Znenie položky 46: Не останавливайтесь на первых пунктах результата поиска. Первые места обычно являются рекламными и их покупают. Однако это не значит, что интернет-магазин с первой позиции является самым достойным. Изучите несколько сайтов, обращая внимание на все вышеназванные пункты.

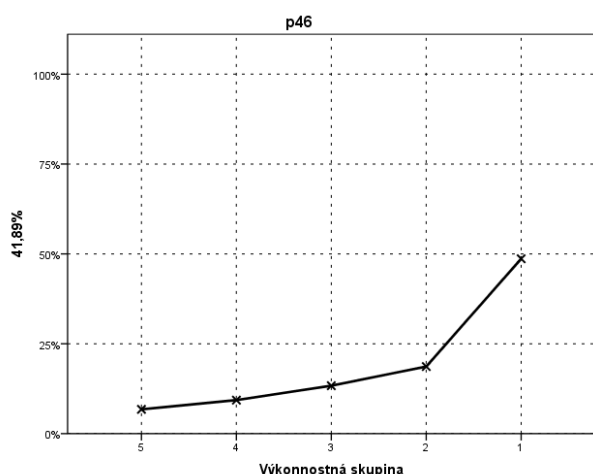
Správna odpoveď:

- (A) Обязательно обратите внимание на гарантии.
- (B) Проверьте качество обслуживания и оперативность.
- (C) Спросите совета у друзей.
- (D) Пролистайте хотя бы пару страниц поисковика.
- (E) Изучите способы доставки.
- (F) Оцените внешний вид сайта.
- (G) Обратите внимание на срок функционирования магазина.
- (H) Покупайте товар только через иностранные сайты.
- (I) Прочитайте отзывы об этом магазине в сети.
- (J) Пользуйтесь услугами только одного интернет – магазина.

Tab. 23 Табулка аналізу distraktorov (položka 46, test RJB1)

	A46	B46	C46	D46	E46	F46	G46	H46	I46	J46	X46
% žiakov	7,2%	7,0%	9,1%	19,3%	6,7%	9,1%	8,3%	6,7%	5,1%	15,8%	2,4%

V danom type úlohy bolo potrebné prečítať odsek a priradiť k nemu zodpovedajúci nadpis. V položke 46 si podľa tabuľky 23 distraktory volili celkovo menej úspešní žiaci a najviac žiakov sa rozhodlo pre správnu odpoveď hoci šlo len o 19,3 % testovaných. Druhý najvyšší počet študentov si zvolil distraktor J, ktorý bol spomedzi možností navyše, vzhľadom na to, že obsahovo nezodpovedal žiadnemu z odsekov. Žiaci boli zrejme pri čítaní odseku nepozorní, alebo neporozumeli významu odporúčaní, ktoré nehovoria nič o použití len jedného internetového obchodu (možnosť J).

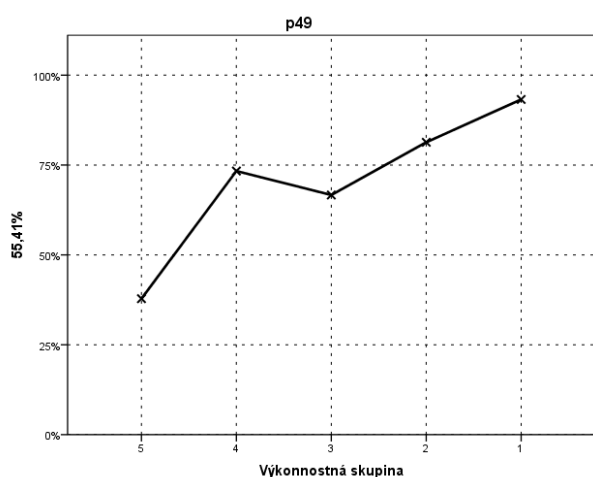

Obr. 22 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 46, test RJB1

Ide o veľmi obťažnú položku (19,3-percentná obťažnosť), ktorá veľmi dobre odlišila najvyššiu výkonnostnú skupinu žiakov od ostatných štyroch skupín (priemerná úspešnosť žiakov v rámci týchto štyroch skupín je výrazne nižšia ako 25 %, pričom u prvej výkonnostnej skupiny dosahuje relatívne nižšiu hodnotu - približne 50 %). Ako vidno na grafe na obrázku 22, citlivosť danej položky je vyhovujúca – 41,89 %.

Znenie položky 49: Клетки верхней части кожи восстанавливаются раз в год.

Správna odpoveď: (В – с): Клетки эпидермиса обновляются каждые 28 – 45 дней, а потому ухаживать за кожей нужно регулярно как в пятнадцать лет, так и в семьдесят пять. Для ухода за кожей требуются различные средства. Попробуем рассмотреть основные для трёх разных возрастных групп.

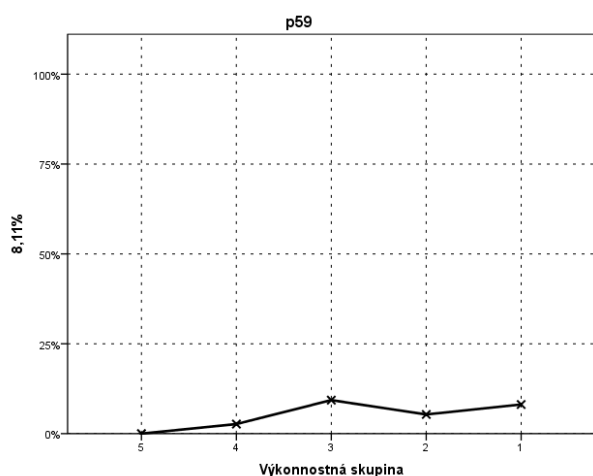

Obr. 23 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 49, test RJB1

Ide o najmenej obťažnú položku v rámci danej časti testu (priemerná úspešnosť žiakov je tu 70,5 %, teda ide o ľahkú položku). Graf ukazuje, že položka 49 veľmi dobre odlišila 4. a 5. výkonnostnú skupinu od skupiny najvýkonnejších žiakov (ich priemerná úspešnosť dosahovala okolo 90 %), a zároveň týchto žiakov od testovaných v rámci 3. a 4. výkonnostnej skupiny. Citlivosť danej položky je 55,41 %, čo predstavuje vyhovujúcu úroveň.

Znenie položky 59: В Европе печатались различные карточные изображения и _____ к произведениям известных писателей и поэтов.

Správna odpoveď: иллюстрации

Obr. 24 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 59, test RJB1

Obťažnosť danej položky je 5,1 %, čo znamená, že predstavuje najobťažnejšiu položku v rámci celého testu. Žiaci poslednej výkonnostnej skupiny na ňu nedokázali odpovedať správne. Citlivosť danej položky je len 8,11 %, čo je nevyhovujúca úroveň. Aj celkovo v teste najúspešnejší žiaci dosiahli pri danej položke úspešnosť len okolo 10 %. Položka má veľmi vysokú neriešenosť, a to na úrovni až 48,82 % (nedosiahnutosť 40,16 % je zhodná s mierou nedosiahnutosti poslednej položky), čo mohlo byť okrem iného spôsobené aj tým, že išlo o jednu z posledných položiek v teste, kedy dochádza jednak k zníženej koncentrácii žiakov, a takisto k časovej tiesni. Okrem toho k uvedeným výsledkom mohla prispieť aj skutočnosť, že hoci je informácia v texte vyjadrená explicitne, formulácia vety v texte nie je identická s formuláciou položky č. 59, s čím mali žiaci pri tomto teste na úrovni B1 problém vo všeobecnosti, ako sa ukázalo aj v predchádzajúcich častiach testu.

Súhrnne z výsledkov štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli v testovaných jazykových kompetenciách overovaných v teste EČ očakávanú úspešnosť. Pri riešení

jednotlivých úloh testu dokázali, že im väčšina z nich nerobila väčšie problémy, až na výnimky, ktoré komentujeme vyššie.

5 Vyhodnotenie PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B1

PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B1 písalo 735 žiakov z riadneho a 13 žiakov z opravného termínu. V náhradnom termíne nerobil MS z RJB1 nikto. Všetci títo žiaci boli zo SOŠ a konzervatórií.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štruktúrovaným zadaním, ktorá tematicky vychádzala z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1*. Cieľom PFIČ MS bolo preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka, pričom pozornosť sa sústreďí na dodržanie bodov obsahu, používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozíciu a štylizáciu, formálne členenie písomného prejavu a pravopis. Časová dotácia na vypracovanie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať list v rozsahu 160 až 180 slov na tému *Moja vysnívaná práca*, pričom mali rozpracovať nižšie uvedené body. PFIČ z RJ úroveň B1 bola zadaná v nasledovnom znení:

Téma: «*Работа моей мечты*» (Письмо).

В рамках школьной экскурсии/поездки Вы посетили биржу труда/рынок вакансий. Выберите себе работу, которая Вам больше всего понравилась. Напишите письмо своему русскому другу/своей русской подруге (160 – 180 слов), в котором представите ему/ей выбранную Вами работу по следующим пунктам:

- Работа, которая Вас заинтересовала,
- В чём Вы видите её преимущества,
- В чём Вы видите её недостатки,
- Опишите ему/ей, как проходит один рабочий день,
- Спросите своего друга/свою подругу, что он/она думает о Вашем выборе работы

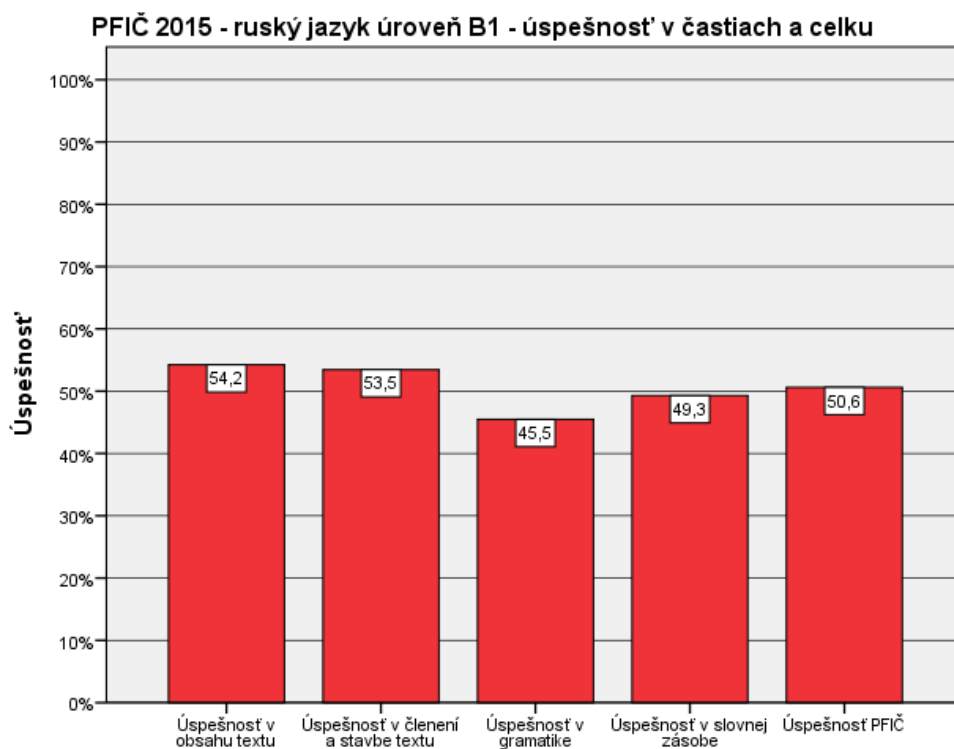
Práce žiakov hodnotili v školách interní učitelia, ktorí mali v aprobácii ruský jazyk, podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ MS z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu mali posúdiť dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená väčšia objektivita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov. Maximálny počet bodov bol 20.

Priemerná úspešnosť žiakov v PFIČ MS dosiahla 50,6 %. Takéto percento priemernej úspešnosti v PFIČ MS korešponduje s výsledkom žiakov v EČ MS (46,4 %).

Žiaci boli najúspešnejší v obsahu textu (54,2 %), v členení a stavbe textu (53,5 %) a v slovnej zásobe (49,3 %), najmenej úspešní boli už tradične v gramatike (45,5 %), ktorá je však v celkovom hodnotení u testovaných žiakov na uspokojivej úrovni, ako to dokumentujú výsledky v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tab. 24 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ

obsah textu	členenie a stavba textu	gramatika	slovná zásoba	celková
54,2	53,5	45,5	49,3	50,6

Obr. 25 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v častiach a celku

Záverom z výsledkov úspešnosti PFIČ MS možno skonštatovať, že pripravená téma PFIČ pre úroveň B1 bola zostavená v súlade s cieľovými požiadavkami z RJ, rovnako aj zadanie a štruktúra témy boli zvolené vhodne, o čom svedčí fakt, že testovaní žiaci dosahovali najvyššie percento úspešnosti za oblasti obsah textu, členenie a stavbu textu, ako aj za slovnú zásobu, ktoré bezprostredne s vyššie uvedeným súvisia.

V porovnaní s ostatnými oblasťami trochu nižšiu úspešnosť, ale aj logicky očakávanú, dosahovali žiaci v oblasti gramatika, ktorá sa ukázala aj v tomto školskom roku pri písomnom prejave pre žiakov „najcitlivejšou“ oblasťou, a ako vidíme, potvrdzujú to aj dosiahnuté výsledky žiakov.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých častiach PFIČ MS odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov, keďže oblasť gramatiky je práve tou oblasťou, v ktorej žiaci stratili najvyšší počet bodov.

Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v oblastiach členenie a stavba textu a obsah textu, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým častiam štruktúrovaného zadania PFIČ MS, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie.

Záver a odporúčania do praxe

Predložená správa je interpretáciou štatistických výsledkov, ktoré dokladujú korektnosť a exaktnosť externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úrovne B1.

Priemerná úspešnosť, ktorú dosiahli žiaci v EČ MS, bola 46,4 %, pričom najvyššia bola priemerná úspešnosť časti testu *Počúvanie s porozumením* (53,7 %) a najnižšia v časti *Čítanie s porozumením* (36,5 %).

Test úrovne B1 riešilo 735 maturantov zo 102 škôl, pričom počty v jednotlivých krajoch boli v súlade s veľkosťou kraja. Na výsledky žiakov z ruského jazyka úroveň B1 sa môžeme pozerať z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

V časti *Počúvanie s porozumením* žiakom vo všeobecnosti a vo väčšine prípadov nerobilo problém porozumieť autentickým textom. Celkovo najvyššiu úspešnosť riešenia väčšiny položiek v porovnaní s ostatnými dvoma časťami (čítanie a gramatika) však nemožno pripisovať nízkej náročnosti testovaných úloh – texty boli primerane náročné na lexiku. Až na jednotlivé výnimky dosahovali žiaci dobrú až vysokú úspešnosť pri riešení náročnejších úloh doplňovacieho typu, ako aj pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou výberu odpovede (výber zo štyroch možností).

V časti testu *Gramatika a lexika* boli úspešnejší študenti pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností) ako pri doplňovacích úlohách, ktoré patria k náročnejším typom úloh. Študenti boli úspešní pri riešení úloh produktívnych, ako aj tých, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Úspešnosť riešenia úloh z gramatiky a lexiky oscillovala od 88,2 % až po 12,6 %.

Najvyššiu úspešnosť v časti *Čítanie s porozumením* dosahovali žiaci pri riešení úloh s určovaním pravdivosti tvrdení a priradením príslušného odseku, hoci ide o náročnejší typ úlohy. Dobrú úspešnosť dosahovali aj pri riešení položiek z kategórie úloh doplňovacích – doplnenie slova v správnom tvare do zhrnutia za textom v položkách zameraných na vyhľadávanie špecifických informácií, hoci išlo o poslednú časť testu, v ktorej možno pozorovať i vysokú mieru nedosiahnutosti a neriešenosti. Žiaci si vo väčšine prípadov dobre poradili s riešením úloh, kde sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať texty v ruskom jazyku a spracovať potrebné informácie, avšak v niektorých prípadoch im spôsobovala problém zmenená formulácia položky v porovnaní so znením pôvodného textu.

Ak vezmeme do úvahy rozdelenie žiakov podľa krajov SR, najvyššiu úspešnosť dosiahli v tomto školskom roku žiaci Trenčianskeho kraja. Celková úspešnosť žiakov z pohľadu

zriaďovateľa školy nezaznamenala v roku 2015 žiadne výrazné výkyvy a bola pomerne vyrovnaná. Test riešilo viac dievčat (447) ako chlapcov (288). Výsledky oboch skupín vo vzťahu k testu sú vzájomne porovnateľné, rovnako sú porovnateľné aj s národným priemerom.

Základné charakteristiky testu úrovne B1 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Reliabilita testu bola vysoká, a aj ďalšie parametre testu svedčia o jeho uspokojivej rozlišovacej sile.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z ruského jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Aj keď sú celkové výsledky uspokojivé, v snahe ešte viac skvalitniť proces prípravy žiakov na maturitnú skúšku z hľadiska všetkých zainteresovaných subjektov (pedagógovia, Štátny pedagogický ústav, metodicko-pedagogické centrá, žiaci...) by sme radi dali do pozornosti nasledujúce odporúčania.

Na vyučovaní venovať viac pozornosti:

- nácviku techník čítania aj počúvania s porozumením, analytickému aj syntetickému čítaniu, selektívnemu čítaniu,
- precvičovaniu lexiky, najmä synonym, nácvik pochopenia hlavných myšlienok textu aj za pomoci odhadu významu určitého percenta neznámej lexiky,
- práci s doplnkovou literatúrou, využívaníu materiálov z printových zdrojov, televízie, rozhlasu, internetu, oboznamovaníu žiakov popri kodifikovanej jazykovej norme so „živým jazykom“, pretože v tomto období sa ruský jazyk oveľa väčšmi ako ktorýkoľvek iný tradičný cudzí jazyk mení,
- vysvetľovaníu, precvičovaniu a upevňovaníu paradigmy slovíes, najmä slovíes pohybu, nácviku ich správneho používanía, časovaníu slovíes so zmenami kmeňovej spoluhlásky, slovesám s neštandardným časovaním, prechodníkom a prídastiam,
- správne mu používaníu príslovíek (najmä stupňovaníu), predložíek (predložkové väzby),
- snahe eliminovať na čo najnižšiu mieru vplyv interferenčného javu, ktorý je obzvlášť silný pri osvojovaní si ruského jazyka v slovenskom prostredí (príbuznosť slovanských jazykov sa výrazne podpisuje na asi najčastejších chybách v testových úlohách),
- správne mu používaníu číslovíek, najmä väzbe číslovíek s podstatnými menami.

V oblasti odbornej príprave pedagógov:

- dôkladné oboznámenie sa so základnou pedagogickou dokumentáciou, ktorá po reforme zahŕňa obsah, funkcie, prostriedky, lexiku atď., reflektujúcu jednotlivé úrovne ovládania jazyka A1 – B2 a implicitne obsahuje maturitný štandard, ktorý je definovaný aj v cieľových požiadavkách z ruského jazyka.
- sledovať informácie a aktívne používať materiály (testy EČ za minulé roky MS, analýzy výsledkov testov EČ z RJ na internetovej stránke www.nucem.sk (oddelenie MATURITA) a www.statpedu.sk (najmä časť venovanú reformovanej pedagogickej dokumentácii),
- zúčastňovať sa na školeniach, odborných seminároch a vzdelávaníach organizovaných metodicko-pedagogickými centrami, inštitúciami NÚCEM, ŠPÚ venovaným problematike maturity a príprave na ňu, podľa možností, záujmu a potreby.

Pre vedenie školy:

- v rámci možností vytvárať materiálne podmienky pre skvalitnenie a zefektívnenie práce pedagógov vyučujúcich ruský jazyk,
- podporovať snahu pedagógov rozširovať a zvyšovať si profesionálnu odbornosť – umožniť účasť minimálne na základných informačných a vzdelávacích podujatiach školeniach, seminároch, vzdelávacích jazykových kurzoch, ktoré organizuje či už NÚCEM, ŠPÚ, niektoré z metodicko-pedagogických centier alebo iná inštitúcia.

Pre ŠPÚ:

- zohľadňovať výsledky analýz testov EČ MS v kľúčových materiáloch koncepčného a didaktického charakteru.

Literatúra

1. BURJAN, V. 1999. Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam: Bratislava, 1999.
2. BUTAŠ, J. et. al. 2011. Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava, 2011.
3. GROŠEKOVÁ, M. 2004. Jazykové skúšky a štandardizované testy 1. časť. In: Bulletin SAIA Slovenská akademická informačná agentúra, Informačný mesačník o štúdiu v zahraničí č. 9, ročník XIV, september, 2004.
4. HENDL, J. 2004. Přehled statistických metod zpracování dát. Portál: Praha, 2004.
5. JUŠČÁKOVÁ, Z. – RINGLEROVÁ, V. 2007. Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ: Bratislava, 2007.
6. KOLEKTÍV. 2001. Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum: Praha, 2001.
7. KOLEKTÍV. 2015. Príručka (vysvetlenie pojmov, používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov T9 a EČ MS). NÚCEM: Bratislava, 2013.
8. KOSTOLANSKÁ, J. 2015. Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z ruského jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava, 2015.
9. LAPITKA, M. 1996. Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava, 1996.
10. RITOMSKÝ, A. – ZELMANOVÁ, O. – ZELMAN, J. 2002. Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava, 2002.
11. RITOMSKÝ, A. - ZELMANOVÁ, O. 2003. Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ : Bratislava, 2003.
12. ROSA, V. 2007. Metodika tvorby didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava, 2007.
13. SKLENÁROVÁ, I. – ZELMANOVÁ, O. 2005. Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ: Bratislava, 2005.
14. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie, ŠPÚ: Bratislava, 2006.
15. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc. : Chicago, 1999.

16. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago, 1996.
17. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B1 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2014/2015. NÚCEM: Bratislava, 2015.
18. TUREK, I. 1998. Učiteľ a pedagogický výskum. Metodické centrum: Bratislava, 1998.
19. WIMMER, G. 1993. Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus: Hradec Králové, 1993.